

BORÅS TINGSRÄTT
Södra enheten

DOM
2014-07-17
meddelad i
Borås

Mål nr: B 1059-13

PARTER (Antal tilltalade: 3)

Tilltalad

Ann Hjertén, 19431203-4806
Öresten Ryd 1
511 91 Skene

Offentlig försvarare:

Advokat Pia Liljeblad
Advokatfirman Ljung HB
Box 2040
403 11 Göteborg

Åklagare

Kammaråklagare Håkan Johansson
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Borås
Box 624
503 15 Borås

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Tjänstefel, 20 kap 1 § 1 st brottsbalken
- 2009-10-27

Påföljd m.m.

Dagsböter 50 å 150 kr

Lagrum som åberopas

29 kap. 5 § första stycket 7 och 8 brottsbalken

Beslut

Sekretess

1. Sekretessen enligt 26 kap. 1 § och 43 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska vara fortsatt tillämplig på ljud- och bildupptagningarna av förhören med Ann Hjertén, Daiga Jurensone, Agneta Karlsson, Bengt Sahlberg, Stina Lindell, Ingis Andersson, Catharina Berndtsson, Erika Boberg, Margaret Johansson, Lars-Göran Högeryd, Thomas Strand, Jessica Hoff, Eva Hallgren och Anders Hallgren till den del de hållits inom stängda dörrar, med undantag för de uppgifter från förhören som tagits in i domen.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 270	Rådhuset,	033-17 70 00	033-10 30 88	måndag - fredag
501 13 Borås	Österlånggatan 35-37	E-post: boras.tingsratt@dom.se		08:00-16:00
		www.borastingsratt.se		

2. Sekretessen enligt 26 kap. 1 § och 43 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för de uppgifter som omfattas av socialtjänstens sekretess i aktbilaga 23 på sidorna 1-178, 181-183, 204-205b, 235-244, 247-248 och 250-251 med undantag för femte meningen i sista stycket på sidan 4, i aktbilaga 24 på sidorna 1-5, 9-17 och 22-148 med undantag för första meningen i sista stycket på sidan 106 och sjunde stycket på sidan 134, i aktbilaga 26 på sidorna 11-13, i aktbilaga 27 på sidorna 1-17 samt i aktbilaga 28 på sidorna 4-44 och 54, ska bestå i målet, dock med undantag för uppgifter som tagits in i domen.

Brottsofferfond

1. Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Advokat Pia Liljeblad tillerkänns ersättning av allmänna medel med 405 860 kr. Av beloppet avser 81 172 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Ann-Charlott Hjertén till staten återbetala 40 000 kr.
-

BORÅS TINGSRÄTT
Södra enheten

DOM
2014-07-17
meddelad i
Borås

Mål nr: B 1059-13

Tilltalad

Daiga Jurensone, 19510311-5084
Flygsnäs Landet
438 95 Hällingsjö

Offentlig försvarare:

Advokat Åsa Ståhlbom
Åsa Ståhlbom Advokatbyrå AB
Box 350
501 13 Borås

Åklagare

Kammaråklagare Håkan Johansson
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Borås
Box 624
503 15 Borås

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Tjänstefel, 20 kap 1 § 1 st brottsbalken
- 2009-09-01 -- 2011-01-26 (2 tillfällen)

Påföljd m.m.

Dagsböter 60 å 200 kr

Lagrum som åberopas

29 kap. 5 § första stycket 7 och 8 brottsbalken

Beslut

Sekretess

1. Sekretessen enligt 26 kap. 1 § och 43 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska vara fortsatt tillämplig på ljud- och bildupptagningarna av förhören med Ann Hjertén, Daiga Jurensone, Agneta Karlsson, Bengt Sahlberg, Stina Lindell, Ingis Andersson, Catharina Berndtsson, Erika Boberg, Margaret Johansson, Lars-Göran Högeryd, Thomas Strand, Jessica Hoff, Eva Hallgren och Anders Hallgren till den del de hållits inom stängda dörrar, med undantag för de uppgifter från förhören som tagits in i domen.

2. Sekretessen enligt 26 kap. 1 § och 43 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för de uppgifter som omfattas av socialtjänstens sekretess i aktbilaga 23 på sidorna 1-178, 181-183, 204-205b, 235-244, 247-248 och 250-251 med undantag för femte meningen i sista stycket på sidan 4, i aktbilaga 24 på sidorna 1-5, 9-17 och 22-148 med undantag för första meningen i sista stycket på sidan 106 och sjunde stycket på sidan 134, i aktbilaga 26 på sidorna 11-13, i aktbilaga 27 på sidorna 1-17 samt i aktbilaga 28 på sidorna 4-44 och 54, ska bestå i målet, dock med undantag för uppgifter som tagits in i domen.

Brottsofferfond

1. Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Advokat Åsa Ståhlbom tillerkänns ersättning av allmänna medel med 439 495 kr. Av beloppet avser 87 899 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Daiga Jurensone till staten återbetala 44 000 kr.
-

BORÅS TINGSRÄTT
Södra enheten

DOM
2014-07-17
meddelad i
Borås

Mål nr: B 1059-13

Tilltalad

Agneta Karlsson, 19570822-7607
Linnégatan 22 Lgh 1401
413 04 Göteborg

Offentlig försvarare:

Advokat Anna Rösman
Advokatbyrån Anna Rösman AB
Vallgatan 38
411 16 Göteborg

Åklagare

Kammaråklagare Håkan Johansson
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Borås
Box 624
503 15 Borås

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Tjänstefel, 20 kap 1 § 1 st brottsbalken
- 2009-09-01 -- 2009-10-28

Påföljd m.m.

Dagsböter 50 å 300 kr

Lagrum som åberopas

29 kap. 5 § första stycket 7 och 8 brottsbalken

Beslut

Sekretess

1. Sekretessen enligt 26 kap. 1 § och 43 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska vara fortsatt tillämplig på ljud- och bildupptagningarna av förhören med Ann Hjertén, Daiga Jurensone, Agneta Karlsson, Bengt Sahlberg, Stina Lindell, Ingis Andersson, Catharina Berndtsson, Erika Boberg, Margaret Johansson, Lars-Göran Högeryd, Thomas Strand, Jessica Hoff, Eva Hallgren och Anders Hallgren till den del de hållits inom stängda dörrar, med undantag för de uppgifter från förhören som tagits in i domen.

2. Sekretessen enligt 26 kap. 1 § och 43 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för de uppgifter som omfattas av socialtjänstens sekretess i aktbilaga 23 på sidorna 1-178, 181-183, 204-205b, 235-244, 247-248 och 250-251 med undantag för femte meningen i sista stycket på sidan 4, i aktbilaga 24 på sidorna 1-5, 9-17 och 22-148 med undantag för första meningen i sista stycket på sidan 106 och sjunde stycket på sidan 134, i aktbilaga 26 på sidorna 11-13, i aktbilaga 27 på sidorna 1-17 samt i aktbilaga 28 på sidorna 4-44 och 54, ska bestå i målet, dock med undantag för uppgifter som tagits in i domen.

Brottsofferfond

1. Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Advokat Anna Rösman tillerkänns ersättning av allmänna medel med 420 863 kr. Av beloppet avser 84 173 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Agneta Karlsson till staten återbetala 42 000 kr.
-

ÅKLAGARENS YRKANDEN**1. TJÄNSTEFEL (Ann Hjertén, Agneta Karlsson, Daiga Jurensone,)**Gärning

Daiga Jurensone var under 2009 anställd som socialsekreterare vid familjeenheten i Marks kommun och hade i sin tjänst att bl.a. handlägga ärenden rörande familjehemsplacering av barn.

Agneta Karlsson var under 2009 enhetschef för familjeenheten i Marks kommun och hade i sin tjänst ett övergripande ansvar för enhetens verksamhet.

Ann Hjertén var under 2009 ordförande i det sociala utskottet i socialnämnden i Marks kommun.

Två barn, födda december 2004 och november 2005, var sedan december 2005 respektive februari 2006 placerade med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) hos Eva och Anders Hallgren.

Familjehemsärendet flyttades från Vara kommun till Marks kommun den 1 juni 2009. Daiga Jurensone utsågs till ansvarig handläggare för barnen. Kort tid efter överflyttandet uppkom en oro för att barnen for illa eller riskerade att fara illa. Den 27 oktober 2009 beslutade socialutskottets ordförande Ann Hjertén i enlighet med 11 § 3 st LVU att omplacera barnen till ett jourfamiljehem efter en föredragning av Daiga Jurensone. Närvarande vid föredragningen var också enhetschefen Agneta Karlsson som var väl insatt i ärendet. Varken barnen eller det tidigare familjehemmet var informerade om omplaceringen som genomfördes i samband med ett umgängestillfälle den 28 oktober 2009.

Daiga Jurensone har från någon gång i början av hösten 2009 till den 28 oktober 2009 i Marks kommun uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosatt vad som gällt för hennes tjänst som handläggare för barnens ärende

genom att underlåta att inleda utredning enligt 11 kap 1 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, eller i vart fall vidta nödvändiga åtgärder för att på ett grundligt och allsidigt sätt utreda de uppgifter och den oro som från augusti 2009 uppkommit kring barnen, samt genom att verka för att ordföranden i socialutskottet den 27 oktober 2009 fattade beslut i enlighet med 11 § 3 st LVU trots att situationen inte var akut och genom att medverka till att barnen den 28 oktober 2009 omplacerades till ett jourfamiljehem på ett sätt som inneburit en påtaglig risk för barnens hälsa och utveckling.

Agneta Karlsson har från någon gång i början av hösten 2009 till den 28 oktober 2009 i Marks kommun uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosatt vad som gällt för hennes tjänst som enhetschef

genom att underlåta att inleda utredning enligt 11 kap 1 § SoL eller i vart fall att vidta nödvändiga åtgärder för att få de uppgifter och den oro som från augusti 2009 uppkommit kring barnen utredda på ett grundligt och allsidigt sätt, samt genom att verka för att ordföranden i socialutskottet den 27 oktober 2009 fattade beslut i enlighet med 11 § 3 st LVU trots att situationen inte var akut och att medverka till att barnen den 28 oktober 2009 omplacerades till ett jourfamiljehem på ett sätt som inneburit en påtaglig risk för barnens hälsa och utveckling.

Ann Hjertén har den 27 oktober 2009 i Marks kommun uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosatt vad som gällt för hennes uppdrag som ordförande i socialnämnden i Marks kommun

genom att underlåta att begära en komplettering av det underlag som presenterades för henne av tjänstemännen vid föredragningen den 27 oktober 2009, så att den oro som från augusti 2009 uppkommit kring barnen skulle bli utredda på ett grundligt och allsidigt sätt, samt

genom att besluta i frågan i enlighet med 11 § 3 st LVU trots att situationen inte var akut och genom att ta beslut om att omplacera barnen till ett jourfamiljehem på ett sätt som inneburit en påtaglig risk för barnens hälsa och utveckling.

Gärningarna är inte att bedöma som ringa.

Lagrum

20 kap 1 § första stycket brottsbalken

2. TJÄNSTEFEL (Daiga Jurensone)

Gärning

Daiga Jurensone var under 2009 anställd som socialsekreterare vid familjeenheten i Marks kommun och hade i sin tjänst att bl.a. handlägga ärenden rörande utredning enligt 11 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL).

Den 15 juni 2009 gjorde barn och utbildningsförvaltningen i Marks kommun en anmälan eftersom förskolepersonal uttryckt oro för en flicka född 2005. Den 17 juni 2009 beslutade företrädare för Marks kommun att inleda en utredning enligt 11 kap 1 § SoL. Daiga Jurensone utsågs efter en tid till ansvarig handläggare för ärendet. Utredningen avslutades utan åtgärd den 15 september 2009 efter förslag från Daiga Jurensone.

Daiga Jurensone har därefter från den 29 september 2009 till den 26 januari 2011 i Marks kommun uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosatt vad som gällt för hennes tjänst som handläggare

genom att underlåta att meddela flickans föräldrar att utredningen avslutats den 15 september 2009 och istället felaktigt meddela flickans föräldrar att utredningen fortsatte,

samt genom att efter att utredningen avslutats den 15 september 2009 vidta ett flertal utredningsåtgärder såsom att kalla föräldrarna till flera utredningssamtal samt inhämta handlingar från andra verksamheter och myndigheter.

Gärningen är inte att bedöma som ringa.

Lagrum

20 kap 1 § första stycket brottsbalken

ÅTALSPUNKT 1

De tilltalades inställning

Var och en av Daiga Jurensone, Agneta Karlsson och Ann Hjertén har förnekat gärningarna.

Daiga Jurensone har angett att hon vare sig uppsåtligen eller av oaktsamhet har åsidosatt vad som gällt för hennes tjänst som handläggare för barnens ärende.

Agneta Karlsson har angett att hon vare sig uppsåtligen eller av oaktsamhet har åsidosatt vad som gällt för hennes tjänst som enhetschef i Marks kommun.

Ann Hjertén har angett att hon vare sig uppsåtligen eller av oaktsamhet har åsidosatt vad som gällt för hennes uppdrag som ordförande i socialnämndens socialutskott i Marks kommun.

Utredningen

Daiga Jurensone, Agneta Karlsson och Ann Hjertén har hörts.

Förhör har också hållits med Bengt Sahlberg, som tidigare – innan åklagaren lade ned åtalet mot honom – varit medtilltalad i målet.

Vittnesförhör har på åklagarens begäran hållits med socialsekreteraren Stina Lindell, förskolläraren Ingis Andersson, umgängesstödjaren Catharina Berndtsson, familjehemsmamman Erika Boberg, familjehemsmamman Sandra Leontiou, familjepedagogen Margret Johansson, handledaren Lars-Göran Högeryd, familjehemssekreteraren Thomas Strand, första socialsekreteraren Jessica Hoff, familjehemspappan Anders Hallgren och familjehemsmamman Eva Hallgren.

Dessutom har vittnesförhör på de tilltalades begäran hållits med advokaten Christina Birke.

Åklagaren har åberopat en omfattande skriftlig bevisning. Daiga Jurensone, Agneta Karlsson och Ann Hjertén har åberopat delar av den skriftliga bevisning som åklagaren har åberopat. Den skriftliga bevisningen omfattas i stora delar av sekretess enligt 26 kap. 1 § och 43 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Åklagaren har under sin sakframställning hänvisat till en skriftlig redogörelse för händelser av relevans för åtalet.

Förhören med Daiga Jurensone, Agneta Karlsson, Ann Hjertén, Stina Lindell, Ingis Andersson, Catharina Berndtsson, Margret Johansson, Lars-Göran Högeryd, Thomas Strand och Jessica Hoff samt delar av förhören med Erika Boberg, Anders Hallgren och Eva Hallgren har hållits inom stängda dörrar på grund av att förhørsutsagorna innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt 26 kap. 1 § och 43 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen. Förhørsutsagorna redovisas i domen utan angivande av de aktuella barnens och deras biologiska föräldrars namn samt med i övrigt relevanta omständigheter på sådant sätt att tingsrätten inte funnit skäl att sekretessbelägga de i domen intagna redovisningarna.

Förhöret med Sandra Leontoiu samt delar av förhören med Erika Boberg, Anders Hallgren och Eva Hallgren har hållits inför öppna dörrar och är följaktligen inte sekretessbelagda.

Förhören

Daiga Jurensone

Hon arbetade som socialsekreterare inom barn- och familjeenheten vid Marks kommun. Agneta Karlsson tilldelade henne det aktuella ärendet. Informationen var mycket knapphändig och hon visste bara att det handlade om fem barn som kom från Vara kommun. Stina Lindell vid Vara kommun presenterade dem för Eva och Anders Hallgren vid ett möte hemma i familjehemmet. Då fick de även träffa barnen, så mycket mer hände inte vid mötet. Hon fick ett intryck av oordning på gården, t.ex. såg räcket till trappan ut att vara i dåligt skick och svagt fastsatt. Barnen var livliga och sprang runt och hon minns flickan som pratglad. Stina Lindell berättade att familjehemmet var lite speciellt, att Eva Hallgren sökte mycket information överallt, även av Stina Lindell, och att Eva Hallgren hade utsett sig till talesperson för de andra familjehemmen. Hon lade inte märke till något speciellt i Eva och Anders Hallgrens förhållande till barnen vid besöket.

De fem barnens akter var förda i pappersform av Vara kommun. Hon tog kopior på de utredningar som var intressanta. Utredningarna såg likadana ut för alla barnen så det räckte att kopiera utredningen för ett barn i relevanta delar. Hon tog inte del av de händelseförteckningar som fanns i digital form. Det fanns sammanfattningar av händelseförteckningarna i akterna som gick att följa. I varje akt fanns ett dokument benämnt ”hotbildsanalys” med kränkande uppgifter om den romska kulturen. Det handlade om fördomar som inte borde finnas år 2009.

När Marks kommun tog över ärendet hade Vara kommun utökat umgänget till sex gånger per halvår. Vid umgängestillfällena träffades alla barnen, den biologiska

mamman samt personal från Gryning vård och kommunen vid ett och samma tillfälle. Umgängena blev väldigt röriga. Hon var med vid ett sådant tillfälle. Hon tror inte att Eva Hallgren var med då. Hon fick intrycket att upplägget på umgänget syftade till att det skulle visa sig att den biologiska mamman inte klarade att ha barnen hos sig. Eva Hallgren ville att umgängesfrekvensen skulle gå tillbaka till ett par gånger per år då barnen enligt hennes mening mådde dåligt av umgänget, framför allt innan umgängestillfällena. Den uppgiften motsades av Gryning vård som var med vid umgängena.

Den kritik som Socialstyrelsen senare framfört i tillsynsärendet var adekvat eftersom dokumentationen var bristfällig. Journalföringen tog lång tid. Hon hann inte dokumentera allt som hände i ärendet på grund av hög arbetsbelastning. Hon påtalade den stora arbetsbelastningen för Agneta Karlsson, men inget hände. Situationen var ohållbar för samtliga på avdelningen. Hon har gjort en allsidig utredning och det fanns ett tillräckligt underlag för att besluta i ärendet. All utredning fanns inte i skrift men frågan om omplacering var tillräckligt utredd och klar för beslut vid ordförandebeslutet. Materialet för inledande av en utredning enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen fanns men knapptryckningen för igångsättandet av utredningen har inte registrerats.

Det var socialtjänstens uppgift att planera umgängena och vårdplanen. Som socialtjänst skulle de arbeta för att barnen återförenades med föräldrarna. Familjehemmens uppgift var att genomföra vårdplanen. Eva Hallgren blev snabbt svår att kommunicera med och fientligt inställd till Marks kommun, det märktes genom hela hennes sätt att vara. Hon dokumenterade inte Eva Hallgrens fientliga attityd på grund av den höga arbetsbelastningen som rådde vid tillfället.

Hon gjorde inga återbesök hos Eva och Anders Hallgrens innan omplaceringen. Hon ville göra detta men Eva Hallgren motsatte sig att träffas hemma hos dem. Hon minns inte om hon försökte att få komma och hälsa på barnen i familjehemmet, Eva

och Anders Hallgren hade i så fall inte haft någon teoretisk möjlighet att hindra henne från att komma. Tidsbrist var en faktor till att hon inte besökte barnen i familjehemmet. Hon minns inte om hon talade om för Jessica Hoff eller Agneta Karlsson att hon inte hann besöka familjehemmet.

Den huvudsakliga kritiken socialtjänsten i Marks kommun hade mot Eva och Anders Hallgren var hur de utförde sitt uppdrag som familjehem, deras inställning till Marks kommun, att barnen var dåligt förberedda inför umgängen och att de inte hade det bra i familjehemmet.

Vid ett umgänge i Borås djurpark i juli 2009 kändes det inte bra och hon började misstänka att barnen inte hade det bra i familjehemmet. Vid ett tillfälle i djurparken gick hon en kort stund ifrån sällskapet och Catharina Berntsson blev kvar med den biologiska mamman, barnen och Eva Hallgren. När hon kom tillbaka grät den biologiska mamman och Eva Hallgren höll barnen hårt i handen och umgänget fick avbrytas. Eva Hallgren markerade med sin attityd, sitt sätt att hålla barnen att de var hennes barn, vilket hon upplevde som oroande. Eva Hallgren har även pratat om barnen som "sina" barn. Oron späddes på genom att Eva Hallgren tydligt markerade att hon inte ville att det skulle vara umgänge och att hon talade nedvärderande om den biologiska mamman i telefonsamtal med Daiga Jurensone. Hon tyckte att detta var en relevant uppgift, men den diariefördes inte på grund av tidsbrist.

Gryning vård har berättat att Eva Hallgren ansett att umgängestillfällena var för många och att barnen mått dåligt hos den biologiska mamman. De hade regelbunden kontakt med Gryning vård. Informationen lämnades ofta muntligen. Gryning vård berättade även om en annan händelse när Eva Hallgren var för upprörd för att märka att flickan sprang ut på en trafikerad väg. Den information hon fick av Gryning vård litade hon på.

Hon minns inte om hon tog kontakt med BUP i samband med att BVC-sköterskan kontaktade henne den 7 september 2009. I mitten av september kontaktade hon barnens förskola för att höra hur barnen hade det där. Hon begärde in kopior på utvecklingssamtalen, men minns inte om hon fick del av dessa. Det hon fick veta i kontakten med förskolan ökade hennes oro för barnen. Hon tyckte att hon fick uttömmande information om barnen. Hon tror inte att informationen skulle blivit bättre om en utredning enligt bbic-modellen hade använts därför att det inte var vårdnadhavaren som skulle utredas i det då aktuella skedet. När en bbic-utredning gjordes i februari var det för att reda ut vårdnadshavarens förmåga, men i september var detta inte aktuellt. Hon var noga med att stämma av med personalen på förskolan så att hon inte missuppfattat dem. Förskolan backade sedan i sina uppgifter och det berodde sannolikt på att Eva Hallgren ringt personalen och ifrågasatt vad de sagt. Av den information hon fick från förskolan drog hon slutsatsen att barnen inte hade det bra hos Eva och Anders Hallgren.

Hon pratade med Christina Birke, vars uppfattning om hur barnen hade det i familjehemmet stämde väl överens med hennes egen. Christina Birke berättade om ett besök i familjehemmet då flickan satte sig i hennes knä utan att känna henne, vilket tydde på att anknytningen till familjehemsföräldrarna inte var trygg.

Vid ett möte den 9 september 2009 började de, så som antecknats i händelseförteckningen, att planera för barnens återförening med den biologiska mamman och en eventuell omplacering till ett jourfamiljehem. Detta föranledde dock inte att en utredning enligt 11 kap 1 § SoL påbörjades eftersom de hade fullt upp med omplaceringen.

Hon såg inte hur det kunde vara relevant att göra ett eget hembesök hos barnen i familjehemmet och inte heller hur en BUP-utredning skulle vara relevant i det skedet. Alla uppgifter som kom in i ärendet var ett led i den utredning som gjordes. Det var inte nödvändigt att göra något så akut som att ringa BUP då. Hon

konsulterade Per Ervander vid Birkahemmet och Viveka Johnsson för att hon ville ha en bedömning av en barnpsykolog och Viveka Jonsson hade träffat barnen och varit med vid flera umgängen. Hon ville veta deras professionella uppfattning om hur barnen hade det och hur de mådde. Information samlades in och därefter gjordes en bedömning på det insamlade materialet.

Hon har läst anteckningen från umgänget i Slottsskogen där det framgår att pojken har sagt att han inte vågat äta maten för att den biologiska mamman ska ha förgiftat den och att den biologiska mamman inte får komma hem till dem för att hon då skulle döda Eva Hallgren. Hon vet inte om Margaret Johansson hört detta eller om uppgiften kommer från den biologiska mamman. Hon har för sig att någon var med och hörde detta. Hon uppfattade inte pojkens talsvårigheter som så svåra att det inte skulle gå att förstå vad han sade. Hon kände att detta kunde vara sant med tanke på Eva Hallgrens uppträdande.

Hon har inte pratat med Eva och Anders Hallgren om Eva Hallgrens agerande, men hon har talat om för dem att de behövde ta emot handledning vilket de motsatte sig. Det som påståtts att familjehemmet accepterat handledning stämmer inte utan de accepterade ett samtal. Planeringen för omplaceringen fortsatte då samtal var otillräckligt. Det fanns flera faktorer som pekade på att barnen inte kunde vara kvar i familjehemmet. Situationen blev mer och mer tillspetsad. Eva Hallgren agerade hela tiden och ringde runt och skrev brev som pekade på att hon inte hade för avsikt att medverka till återförening med den biologiska mamman på sikt.

Agneta Karlsson var fullt införstådd med vad som hände i ärendet. Agneta Karlsson var inte alltid på plats. Jessica Hoff fanns med från och till, men hon hade även andra arbetsuppgifter. Ingen av dem hade några synpunkter på hennes handläggning av ärendet. Ann Hjertén fick sin information via socialutskottet. Kontakten med socialutskottet skötte Agneta Karlsson. De konstaterade att situationen inte höll. Hennes oro för vad Eva Hallgren kunde ta för sig med barnen växte hela tiden så

det bästa för barnen var att omplaceras. Det fanns en bedömning av hur barnen skulle påverkas av att placeras hos ett nytt familjehem med som underlag vid omplaceringsbeslutet. Hon var orolig att något allvarligt kunde hända barnen om de inte omplacerades med tanke på Eva Hallgrens tillstånd och psykiska skick. Hon var allvarligt orolig för barnens hälsa. Hennes känsla var att Eva Hallgren kunde åka iväg med barnen eller på annat sätt skulle se till att ingen annan fick hand om barnen. Hon kan inte tänka sig att ha ett barns död på sitt samvete.

De tog beslut att omplaceringen skulle ske den 28 oktober 2009 i samband med ett umgängestillfälle. Hennes bedömning var att ärendet hade blivit akut och att ett ordförandebeslut därför var nödvändigt. Det fanns hela tiden en tanke på att omplaceringen skulle ske den 28 oktober. Ann Hjertén, Ulla-Maj Persson, Agneta Karlsson, hon och Thomas Strand var med under föredragningen vid ordförandebeslutet. Hon skrev ett underlag som ordföranden läste och eventuellt ställde någon kompletterande fråga på, sedan skrev ordföranden under beslutet. Alla var överens om att Marks kommun inte kunde ha kvar familjehemmet. Hon hade hela tiden barnens bästa för ögonen. De var överens om att detta var det smidigaste och minst ingripande för barnen. Gryning vård hade konsulterats inför omplaceringen och hade inga synpunkter på att omplaceringen skulle ske i samband med umgänget den 28 oktober. Under hela handläggningen av ärendet har inte någon haft synpunkter på hennes handläggning. Det har heller inte varit någon som inte delade hennes uppfattning om omplaceringen.

Hon har påverkats mycket av händelsen och det efterspel som varit. Hon hängts ut i media och på Eva Hallgrens blogg, för henne okända människor har på ett demonstrativt sätt visat upp sig utanför hennes bostad. Hon har mått dåligt och blev sjukskriven vid årsskiftet år 2011/2012. Hon har numera ingen anställning.

Agneta Karlsson

Hon var enhetschef med budget- och personalansvar vid Marks kommun och förde nämndens talan i förvaltningsdomstolar. Hon fick en förfrågan från Vara kommun om överflytt av ärendet årsskiftet 2008/2009. När ärendet kom till Marks kommun åkte Jessica Hoff till Vara och fick ärendet föredraget för sig. Hon fick information om ärendet föredraget för sig, i första hand av Jessica Hoff, men även av Daiga Jurensone och av Thomas Strand. Hon hade mer information om det här ärendet än vad hon brukade ha om ärenden generellt. Som chef för enheten hade hon en påverkan i ärendet men arbetade inte med ärendet på samma sätt som socialsekreterarna gjorde. Det var socialsekreterarna som satt på kunskapen och informationen i ärendet.

Ärendet var turbulent. Eva Hallgren hade ingen respekt för sekretess och barnens integritet. Agneta Karlsson gjorde nedslag i ärendet och var ett stöd åt dem som arbetade i ärendet. Hon minns inte vilken information hon fått, men hon har fått information eftersom hon var enhetschef. Hon brukade inte ta del av upprättade vårdplaner.

Hon företrädde nämnden vid en förhandling i länsrätten i augusti 2009. Det diskuterades i nämnden huruvida grunderna för LVU-vården kvarlåg. Nämnden förespråkade att LVU-vården skulle fortsätta. Christina Birke som var barnens ombud beskrev vid förhandlingen att hon inte fått prata med barnen och blivit motarbetad av Eva Hallgren. Agneta Karlsson uppfattade detta som allvarligt eftersom det handlade om barnens rättsäkerhet.

Familjehemmets uppdrag var att jobba med, och verkställa, den vårdplan som nämnden hade fastställt. Ett anställningsförhållande rådde och uppdraget kunde sägas upp om familjehemmet agerade illojalt. Hon delar Daiga Jurensones beskrivning av familjehemmet, familjehemmets inställning till uppdraget, handledningen och att barnen inte for väl i familjehemmet. Familjehemmet skulle

arbeta för att barnen skulle ha tillgång till sina biologiska föräldrar och värna om barnens ursprung, vilket inte gjordes. Det ställs högre krav på samarbetsförmågan hos familjehem än på biologiska föräldrar. Familjehemmets agerande vid överlämningarna inför umgängen brast. Barnen fick inte behålla sina romska namn, och visste inte själva om att de var romer. Det kan ha varit så att namnbytet gjordes i samråd med Vara kommun, men att familjehemmet klädde av barnen deras bakgrund så till den grad att de inte längre fick behålla sina namn var inte bra för barnen. Hon vet inte på vems initiativ barnen bytte namn, men om familjehemmet inte förstod vad det innebar för ett barn att inte få ha kvar sitt namn var de inte lämpliga att vara familjehem, Eva och Anders Hallgren förstod inte detta och såg inte sin roll. Familjehemmet borde reagerat på namnbytet oavsett på vems initiativ det skedde. Det gjordes försök att få Eva och Anders Hallgren att acceptera handledning men Eva Hallgren tackade nej till handledning.

Det pågick en utredning i ärendet. En utredning var enligt Socialstyrelsens definition all den verksamhet som nämnden företog för att kunna fatta ett beslut. All information Daiga Jurensone redogjorde för i sitt förhör var information som inhämtats, vilket var en utredning. Åtgärden att administrativt registrera att utredningen inleddes enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen gjordes inte, vilket var en brist. Alla uppgifter som vanligtvis tas in, fanns. Den information som fanns behövde inte kompletteras. En utredning skulle inte pågå i mer än fyra månader. Det hade varit lämpligt att sätta ett slutdatum på utredningen. Hon frågade aldrig Daiga Jurensone när utredningen skulle vara klar. Hon har ingen annan uppfattning än den Daiga Jurensone redogjort för i sitt förhör om vilka utredningsåtgärder som vidtogs. Att flytta barnen är en sådan åtgärd som åsyftas i 11 kap. 1 § socialtjänstlagen, då en utredning ska inledas. De levde upp till och följde det regelverk som fanns. Hon hade som enhetschef ingen anledning att misstänka att socialhandläggarna inte levde upp till kraven enligt såväl socialtjänstlagen som socialtjänstförordningen. Om hon hade vetat vad hon vet i dag hade hon kontrollerat dokumentationen i ärendet noggrannare, men hon hade ingen anledning att tro att

dokumentationen inte fungerade då. Det var svårt att hinna med att dokumentera allt och så var det för alla socialsekreterare. Men det innebar inte att hon som chef behövde gå in och kontrollera dokumentationen.

Hon utgår ifrån att hon fick information om att Daiga Jurensone beslutat att föreslå en omplacering av barnen inför socialutskottet. Utifrån vad hon fick beskrivet för sig av Daiga Jurensone såg hon ingen anledning att tvivla på Daiga Jurensones bedömning. Hon hade stort förtroende för dem som jobbade med ärendet. Hon tycker inte att Daiga Jurensone förde henne bakom ljuset. Hon delar inte Socialstyrelsens kritik av den anledningen att det fanns tillräcklig information och kunskap i utredningen för att besluta om omplaceringen. Att de valde att inte prata med barnen inför omplaceringen var efter en bedömning som gjordes av vad som var bäst för barnen. Det fanns en oro för hur Eva Hallgren skulle agera om hon fick reda på omplaceringen i förväg och att Eva Hallgren inte skulle släppa barnen ifrån sig. Daiga Jurensone visste att det var socialutskottet som skulle fatta beslutet. Det stämmer att arbete med hemtagning av barnen påbörjats. Att en planering pågick var inget konstigt i sig.

Det var hon som tog kontakt med ordföranden inför ordförandebeslutet. Socialsekreteraren kom och sade att de behövde ha ett ordförandebeslut. Vid föredragningen för Ann Hjertén var, socialutskottets vice ordförande Ulla-Maj Persson, Thomas Strand, Daiga Jurensone och hon själv närvarande. Viktiga beslut förankrades hela tiden i alla led i organisationen. Ann Hjertén var väl insatt i ärendet, mer än man brukade vara som politiker. Det fanns en risk att någon skulle röja planerna på omplaceringen för Eva Hallgren och de förstod att läckan fanns i socialutskottet. Eva Hallgren visste saker om ärendet som måste ha kommit från socialutskottet, vilket måste varit skälet till att beslutet inte togs i utskottet. Det fanns en konsensus i socialutskottet till en början, men efter ett tag ändrade en ledamot uppfattning. Själva omplaceringsbeslutet var riktigt och barnen fick det bättre efter beslutet.

Daiga Jurensone kan ha berättat att det var en ansträngd arbetssituation för henne. Hon hanterade det bland annat genom att tillsätta en metodhandledningsgrupp, ge Daiga Jurensone handledning och möjlighet till återhämtning på arbetstid. I metodhandledningsgruppen diskuteras metoder i specifika ärenden. Daiga Jurensone hade även andra arbetsuppgifter under tiden. Det aktuella ärendet upptog ca två heltidstjänster.

Hon har påverkats mycket av efterspelet. Hennes familj har påverkats. Hennes vuxna barn har blivit uthängda i media och på nätet. Näthat har förekommit. Hon blev avstängd från sitt arbete och fick vara hemma med lön innan hon och Marks kommun träffade en överenskommelse att hon skulle säga upp sig.

Ann Hjertén

Hon var ordförande i socialnämndens socialutskott. Innan ärendet flyttades över fick hon veta att det fanns problem med familjehemmet och att familjehemmet fått löfte om att placeringen var en uppväxtplacering. Ärendet var uppe för diskussion i utskottet vid i stort sett varje möte. I protokollen från utskottsmötena syns bara besluten och inte vad som diskuterats vid sidan om. Deras ambition var att barnen skulle få träffa och få en relation med sin mamma. Eva Hallgren samarbetade inte i detta.

När Vara kommun utökade umgänget uppstod problem med familjehemmet. Oviljan från familjehemmet och barnens växande ångest var saker som ofta diskuterades i utskottet. Barnen mådde psykiskt dåligt. De försökte få Eva Hallgren att förstå att hon var tvungen att hålla sin egen frustration borta från barnen eftersom den ökade barnens ångest. Handläggarna försökte prata med Eva Hallgren och komma till rätta med problemen men utan resultat.

Politikerna i utskottet var överens om hur ärendet skulle skötas. En ledamot hade dock en avvikande uppfattning. Det uppdagades senare att den ledamoten läckte information från socialutskottet.

Hon har inte varit i familjehemmet, men Gryning vård rapporterade att det fanns brister i familjehemmet som t.ex. att barnen var irrelevant klädda och luktade. Informationen från Gryning vård spädde på den oro som redan fanns. Informationen om hur umgängen fungerade kom även från Agneta Karlsson som brukade vara med vid utskottmötena och informera om ärendena. Det gjordes en utredning och i den låg att titta på familjehemmet för att reda ut hur barnen hade det där. Socialutskottet gjorde inga egna utredningar utan de tog del av förvaltningens utredningar. Informationen i ärendet följdes hela tiden upp varvid deras oro ökades på. Hon hade stort förtroende för tjänstemännen. Hon hade ingen anledning att anta att saker och ting inte sköttes rätt i förvaltningen.

Eva Hallgrens frustration gick hela tiden ut över barnen. Barnen blev ångestladdade och rädda. Hon fick beskrivet för sig att barnen var skräckslagna och laddade med ångest vid umgängen men att de lugnade ner sig när Eva Hallgren inte var med och att Eva Hallgren lär ha sagt till barnen att den biologiska mamman skulle förgifta dem. Det var fruktansvärda uppträden vid varje umgänge.

Det var en process som pågick hela tiden som ledde till det beslut de sedan tog. Situationen hos familjehemmet höll inte. Det fanns enligt hennes uppfattning ingen oenighet hos utskottet. Samarbetet mellan familjehemmet och kommunen hade brakat ihop och barnen mårde dåligt. Eva Hallgrens hantering av situationen gick ut över barnen. Hon pratade om ärendet när barnen hörde på. Det var klart att barnen förstod och kunde tolka att hon var arg och att barnen för illa av detta. Det blev värre för varje umgänge. Christina Birke som varit hemma hos barnen påtalade att barnen inte hade det bra hemma.

Hon blev kontaktad av Agneta Karlsson inför omplaceringsbeslutet. Hon, Ulla-Maj Persson och eventuellt Bengt Sahlberg var närvarande tillsammans med Agneta Karlsson och Daiga Jurensone var föredragande vid beslutstillfället. De hade redan innan mötet mycket kunskap om ärendet och hade kommit fram till att det var ohållbart att ha barnen kvar i familjehemmet. Daiga Jurensone hade upprättat ett skriftligt underlag som visades för dem. Skälen för omplaceringen finns i huvudsak i de handlingarna och utgjordes framför allt av att barnen for illa i familjehemmet och att de inte kunde riskera barnens hälsa. Oron var för hög, det fanns en läcka i utskottet och det var oklart vad som kunde hända barnen om familjehemmet fick reda på omplaceringsplanerna i förväg. Eva Hallgren var oförutsägbar. Hon frågade om beslutet inte kunde vänta till nästa utskottsmöte, men det gick inte att vänta längre med hänsyn till barnens hälsa. Det gick inte att ta beslutet på socialutskottets möte den 15 oktober eller den 5 november därför att läget var akut och barnens ångest hela tiden ökade. De kunde inte utsätta barnen för ytterligare psykiskt lidande. De kände sig trygga med att de hade utskottet med sig och beslutet skulle ha blivit likadant om det tagits i socialutskottet. Om familjehemmet slagit barnen hade ingen lyft på ögonbrynen, men psykisk misshandel är lika allvarlig. Det hade inte varit lämpligt att offra barnen för att Eva och Anders Hallgren skulle få handledning. Hur länge planeringen av omplaceringen pågått före beslutet vet hon inte.

Beslutsunderlaget var tillräckligt för att ta omplaceringsbeslutet. En utredning enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen hade inletts. Utredningen inleddes med anledning av oron för barnen och avslutades genom att barnen överflyttades. De visste att omplaceringen kunde vara traumatisk för barnen, men bedömde att omplaceringen var det bästa för barnen.

Hon visste att det bara hade varit ett besök i familjehemmet vid tidpunkten för omplaceringsbeslutet. Handläggarna hade haft problem med att få komma till familjehemmet. Eva och Anders Hallgren vägrade ta emot besök. Det är olyckligt

att det inte dokumenterats att handläggarna nekats besök hos familjehemmet. Dokumentationen är inget man brukade gå in och titta på vid beslutstillfället. Att dokumentationen brast var olyckligt och i den delen är Socialstyrelsens kritik är relevant. Vid beslutstillfället hade hon information som Socialstyrelsen inte kunnat ta del av på grund av den bristande dokumentationen. Därför kan hon till skillnad från Socialstyrelsen konstatera att den utredning som gjordes var tillräcklig, saklig och opartisk. Hon känner sig inte förd bakom ljuset. Det var rätt att ta beslutet så som gjordes.

Hon känner igen familjehemmets brev daterat den 13 oktober 2009 och har författat ett svar daterat den 15 oktober 2009.

Tiden efter har varit jobbig. Hon har känt sig hotad och har varit var rädd innan hon slutade. Hon var oerhört pressad och orkade inte mer. Det var fruktansvärt, telefonen ringde på nätterna, hon fick sms och mail. Hon är nu pensionär.

Stina Lindell

Hon är utbildad socialpedagog. Hon började arbeta i Vara kommun sommaren år 2004. Hon arbetade som socialsekreterare. Vid rekryteringen av Eva och Anders Hallgren som familjehemsföräldrar gjordes en familjehemsutredning. Hallgrens hade varit familjehem för Strömstads kommun tidigare.

Eva och Anders Hallgren hade mycket kunskap om omhändertagandet och polisinsatsen kring omhändertagandet av barnen. Båda de biologiska föräldrarna var kriminellt belastade. Bedömningen av vilken polisinsats som skulle användas gjorde polisen. Kontakt har tagits med Ingrid Schiöler för att ta reda på vad de behövde veta om den biologiska familjens bakgrund. Dokumentationen med bakgrundsinformation som fanns var ett minnesmaterial som byggde på uppgifter från Ingrid Schiöler och polisen. Det var hon som sammanställde

bakgrundsinformationen, men det är inte hennes egna uppgifter. Eva har fått del av bakgrundsinformationen.

Relationen mellan Vara kommun och den biologiska mamman var varierande. Det var Vara kommun som hade tagit barnen ifrån henne. Den biologiska mamman var irriterad på handläggningen och ville ha tillbaka barnen, men hanterade det bra. När den biologiska mamman flyttade till Marks kommun och ärendet skulle flyttas över dit blev Hallgrens familjehem och de andra familjehemmen oroliga. I samband med att ärendet överlämnades till Marks kommun kom personal från Marks kommun som gick igenom dokumentationen och kopierade handlingar ur akterna. Hon berättade för handläggarna på Marks kommun att Eva Hallgren var speciell som person, intensiv och yvig, och att man behövde möta henne på ett speciellt sätt.

Efter ett möte mellan henne, Daiga Jurensone och en handläggare då de varit och hälsat på i Hallgrens familjehem uttalade någon av handläggarna från Marks kommun att ”detta inte var något att oroa sig för”. Detta var skönt att höra att handläggaren såg det goda bakom det yviga hos Eva Hallgren. Alla familjehemmen var nog lite oroliga inför vad en överflytt skulle innebära, en allmän oro inför något som var nytt. Hon har ingen kännedom om ärendet efter att ärendet flyttades över.

Hon var handläggare för alla fem barnen. Det gick åt ungefär en halvtidstjänst. Kontakterna med familjehemmet var tät, framför allt i början. Hon besökte Eva och Anders Hallgren oftare än de andra familjehemmen. Eva Hallgren ville ställa många frågor och prata, därför besökte hon dem lite oftare. Eva Hallgren var en intensiv person med stort hjärta och engagemang för barnen. Eva Hallgren var aktiv och utmanade henne i hennes roll som socialsekreterare, men det ingick och hon upplevde inte samarbetssvårigheter. Hon träffade Eva och Anders Hallgren oftast i familjehemmet, i genomsnitt en gång per månad, men även i samband umgängestillfällena. Hemma hos Eva och Anders Hallgren var det kärleksfullt, varmt och rörigt. Barnens hade en bra anknytning till båda familjehemsföräldrarna.

Barnen var aldrig vanvårdade hos Eva och Anders. Klädintresset hos familjehemmet var inte det största, men barnen var aldrig smutsiga eller luktade kiss. Hennes uppfattning var att Eva och Anders Hallgren utgjorde barnens trygga stabila anknytning och bas i livet, där de hade haft sin uppväxt, och att Hallgrens gjorde vad de kunde och hade ett fint familjehem. Pojken talade inte helt klart, men det gick bra för henne att förstå honom.

Barnen bytte inte namn men de använde andra tilltalsnamn i familjehemmen. Eva och Anders Hallgren utmärkte sig i att de var väldigt bra på att inkludera barnens biologiska föräldrar. Hon kände aldrig att hon behövde påminna Eva om hennes uppdrag. För att barnen skulle behålla sin anknytning med sitt romska ursprung tittade barnen och familjehemsföräldrarna i fotoalbum där de biologiska föräldrarna fanns på bild från umgängen. Eva och Anders Hallgren hade ingen speciell inställning till den romska kulturen. Eva Hallgren skrev långa detaljerade brev till de biologiska föräldrarna.

Ett familjehem ska älska och vårda barnen som om de vore deras egna men samtidigt vara beredda att lämna tillbaka barnen till de biologiska föräldrarna. Det är egentligen ett omöjligt uppdrag. Familjehem är uppdragstagare och ska följa den vårdplan som finns. Om familjehemmet agerar i strid med uppdraget får man ta ett eller flera allvarliga samtal med familjehemmet. Om man kommer fram till att det inte är lämpligt att barnen är fortsatt placerade i familjehemmet får man göra en plan för hur flyttning och utslussning ska gå till med besök i det nya, och återbesök i det gamla familjehemmet, som vid en vanlig placering, så att det blir begripligt för både familjehemmet och barnen.

Umgänget mellan barnen och de biologiska föräldrarna var sparsamt i början men tätare på slutet, från två gånger per år till fyra gånger per år. Den biologiska mamman samspelade väl i umgänget med barnen, men var missnöjd med att barnen var omhändertagna. Hon brukade träffa Eva Hallgren både inför och efter

umgängestillfällena, de brukade gå igenom förberedelserna och stämma av efter. Eva Hallgren var orolig inför några umgängen men det var inte något anmärkningsvärt med Eva Hallgrens inställning till umgängen. Hon tror att Eva och Anders Hallgren hade synpunkter på det utökade umgänget, men de hade som uppdragstagare att foga sig. Hennes egen uppfattning var att umgägena inte behövde utökas.

Eva Hallgren pratade aldrig inför barnen om den biologiska mamman. Varken Eva eller Anders Hallgren har pratat illa om den biologiska mamman. Gryning vård nämnde vid ett tillfälle att Eva Hallgren inte hade skött överlämningen på ett snyggt sätt. Hon diskuterade saken efteråt med Eva Hallgren. De saker som var viktiga, det att skicka foton och inställa barnen till umgägena i tid skötte Hallgrens klanderfritt.

Den biologiska mamman hade gjort en hemtagningsbegäran på alla barnen samtidigt. Då ville de ha en observation på den biologiska mamman med alla barnen närvarande. De var mellan tio och femton personer närvarande. Hon insåg att detta inte var bra, men det vore orättvist att säga att hon inte ville att umgänget skulle fungera. Hon har ansträngt sig för att få det att fungera.

Förhållandet till Gryning vård var bra. Gryning vård var med och vid umgägena och hade hand om säkerhetsfrågor. Gryning vård har inte haft till uppdrag att utvärdera familjehemsuppdraget.

Eva och Anders Hallgren fick handledning av henne. De hade ingen extern handledning, och uttryckte att de var nöjda med det stöd de fick av henne. Familjehemmen hade varandras kontaktuppgifter och hade kontakt med varandra. Det var viktigt ur ett barnperspektiv att syskonen hade kontakt med varandra. Eva Hallgren sökte viss information om den biologiska mamman, det var inget hon uppmuntrade. Eva Hallgren pratade även med familjehemmen.

Hon har inte lovat Eva och Anders Hallgren att placeringen skulle vara för evigt, men så länge den biologiska mammans överklagande inte fick bifall och vården fungerade så var det familjehemsplacering som var aktuellt för barnen. Eva och Anders Hallgren fick nog uppfattningen att placeringen skulle vara för lång tid. Uppväxtplacering är ett begrepp som kan förekomma på socialkontor, men så jobbar man inte. Socialnämndens uppfattning var att det bästa för pojken och flickan var stadigvarande placering i familjehem under hela sin uppväxt, men det är inte samma sak som att lova familjerna att det skulle bli så. Hon vet inte hur Eva och Anders Hallgren tolkat detta, men Eva och Anders Hallgren var medvetna om att placeringen kunde upphöra när som helst. Eva och Anders såg sig inte mer som föräldrar är något annat familjehem.

Eva Hallgren ringde henne dagen efter att barnen flyttats och skrek i luren att ”de har tagit barnen Stina! De har tagit barnen!”. Då tänkte hon ”vad har ni gjort nu”. Hon frågade sig om det var någonting som hon inte hade sett, misshandel eller sexuella övergrepp, eller vad som hade hänt sedan ärendet flyttats över.

Ingis Andersson

Hon har arbetat som förskolelärare. Flickan i familjehemmet Hallgren var hennes ansvarsbarn. Hon observerade flickan för att följa hennes utveckling. Hon såg inget konstigt i relationen mellan Eva och Anders Hallgren och barnen.

Hon såg barnen fem dagar i veckan. Pojken hade vissa svårigheter med talet. Flickan var glad och utåtriktad och hade ett behov av närhet.

Eva Hallgren berättade en del för henne om barnens förflutna och hur det varit innan barnen kom till fosterfamiljen, men detta var inga stora samtalsämnen. Hon hade ett samtal med Daiga Jurensone vid Marks kommun utifrån de utvecklingssamtal hon haft. De pratade om att flickan ibland kunde uppvisa lite distanslöshet i kontakten med nya personer. Flickan fungerade bra i övrigt och hade

haft en gynnsam utveckling. Under våren såg de en gynnsam utveckling som senare avstannade lite. Mot slutet av sommaren blev båda barnen mer rastlösa och nervösa vissa dagar. Barnen hade ett stort behov av kända miljöer, utan förändringar eller nya personer. Detta förmedlade hon till Daiga Jurensone.

Efter alla samtal skrev hon ned vad de pratat om under samtalen. Eva Hallgren gav vid ett tillfälle uttryck för att hon blivit negativt bedömd av henne. Då ringde hon på eget initiativ upp Daiga Jurensone för att förtydliga att hon inte uttalat sig om eller bedömt familjehemsföräldrarna. Daiga Jurensone försäkrade henne att hon inte uppfattat att Ingis Andersson gjort en bedömning av familjehemsföräldrarna. Föräldrarollen kan hon inte bedöma så den har hon aldrig diskuterat med någon.

Efter omplaceringen ringde Daiga Jurensone och sa att barnen omplacerats efter att något hade förändrats akut, men som pågått en längre tid. Hon minns att hon kände oro för hur barnen skulle känna inför sin nya omgivning med nya människor, nya rutiner och nya miljöer. Hon blev chockad av beskedet och de storgrät på avdelningen. Det gick inte att förstå. De såg aldrig något som gav dem anledning att göra någon anmälan till socialtjänsten. De såg en viss ökad oro hos barnen, men de hade ens inte kopplat in specialpedagoger som de annars gör om som första åtgärd om något händer.

Hon har sett anteckningar om vad hon skulle ha uttryckt om flickan, som var anmärkningsvärt feltolkat. Det användes uttryck om flickan i beskrivningen av hennes person, som hon aldrig skulle ha använt. Det stämde inte alls. Hon blev först ledsen av vad hon läst och sedan upprörd för att det kändes som det hon sagt använts för att säga något annat för att göra det sämre för barnen. Till exempel skulle hon inte använda formuleringar som ”extrem blyghet” och ”total distanslöshet”, det är hon helt säker på. Det är felaktigt när det står att familjehemsmamman uppfattats som ångestfylld, det har aldrig varit hennes uppfattning att Eva Hallgrens oro eller ångest lagts på barnen. Det kändes som det

som antecknats gjorts om för att flickan skulle verka mer utsatt än vad hon i själva verket var.

Barnen blev alltid glada att se Eva och Anders Hallgren, de verkade ha ett sunt förhållande och tycka mycket om varandra. Anders Hallgren var väldigt lugn och trygg, Eva Hallgren var det mera fart i, hon var mer engagerad. Eva Hallgren var aldrig jobbig att ha att göra med. Det är möjligt att Eva Hallgren vid något tillfälle uttryckt oro för barnen.

Catharina Berntsson

Hon arbetade på Gryning vård. Hon kom i kontakt med ärendet år 2005 och har arbetat i ärendet fram till år 2012. Det var Gryning vård som organiserade umgängen mellan barnen och deras biologiska mamma och bland annat skötte logistiken. Hennes ansvar var i huvudsak att ha hand om barnen. Våren 2009 var umgänget intensivt. Dessförinnan hade umgänget varit mer sporadiskt. Det var känsllosamma umgängen. Gryning vårds uppdrag var att delta, göra referat och observationer vid umgängen.

Eva och Anders Hallgren verkade ha uppfattningen att de skulle ha barnen hos sig tills vidare och att det inte fanns några planer på hemflytt, vilket inte var så märkligt. När barnen omhändertogs från den biologiska mamman och placerades hos Eva och Anders Hallgren var de både fysiskt och psykiskt mycket illa däran. Hennes personliga uppfattning var att det var osannolikt att den biologiska mamman skulle få hem alla sina barn. Eva och Anders Hallgren som familjehem var väldigt engagerade i sina barn. Eva Hallgren var den hon hade mest kontakt med. Eva Hallgren var transparent i sitt beteende genom att hon hade ett behov att dela med sig av vad hon tänkte, vilket hon gjorde oavsett om barnen var närvarande eller inte. Denna transparens kunde göra barnen ängsliga. Barnens relation till Eva Hallgren var troligtvis väldigt bra.

Det var mycket folk närvarande vid umgängen; syskonen och ibland någon familjehemsförälder, personal från Gryning vård och den biologiska mamman och hennes bebis. Barnen reagerade olika vid umgängestillfällena. Pojken i familjehemmet Hallgren reagerade ängsligt, varför Eva Hallgren föreslogs närvara vid umgängen. Eva Hallgren var med vid de fyra sista umgängestillfällena. Vid umgänget i Borås djurpark var det, såvitt hon minns, bara hon, Eva Hallgren, de båda barnen och den biologiska mamman som var med. Då uppstod en känslig situation när flickan ropade på ”mamma” och ville tröstas av Eva Hallgren. Situationen urartade och umgänget fick avbrytas på grund av att den biologiska mamman tappade fattningen och började skrika. Även Eva Hallgren blev upprörd vid det tillfället. Både Eva Hallgren och den biologiska mamman pratade på om deras irritation så att barnen kunde höra. Det gick inte dra några slutsatser om den biologiska mammans föräldraförmåga utifrån det umgänget. När de satt i bilen var Eva Hallgren väldigt frispråkig och hon fick säga åt Eva Hallgren att inte prata så när barnen var med. Vid överlämningen efter ett annat umgänge var Eva Hallgren upprörd efter ett möte med Marks kommun och så upptagen med sina egna upplevelser att hon inte hade något fokus på barnen när de ville visa henne kanelbullar som de bakat. Eva Hallgren ville prata med både henne och hennes kollega Laila och missade att flickan höll på att springa ut på en väg. Eva Hallgrens oro kan ha läckt ut och smittat av sig på barnen.

Hon har påtalat för både Stina Lindell och någon på Marks kommun att barnen inte alltid varit rena vid umgängestillfällena. För den biologiska mamman var renheten väldigt viktig.

Vid Marks kommun hade hon i huvudsak kontakt med Daiga Jurensone. De pratade med varandra om logistiken kring umgängen och vilka dagar de skulle äga rum. Även Eva Hallgrens transparens och barnens uppvisade ängslighet vid överlämnandena samt Eva och Anders Hallgrens behov av handledning diskuterades. Hon minns flera möten med Daiga Jurensone och Thomas Strand där

de bland annat diskuterade Gryning vårds roll vid umgängen och om den biologiska mamman skulle ha föräldraansvaret på heltid.

Hon var på ett möte med Daiga Jurensone och Thomas Strand där de fick veta att barnen skulle flyttas och att det fanns farhågor att Eva och Anders Hallgren annars skulle kunna avvika med barnen. Hon förstod inte vad den bedömningen grundades på. Hon hade reagerat på att samarbetsklimatet mellan Eva Hallgren och Marks kommun var dåligt. Att hantera en klients oro hör till socialsekreterares uppgifter. Hon hade även påtalat för Eva Hallgren att det var viktigt att samarbeta. Gryning vårds uppgift var dock inte uttala att sig om riskbedömningen och liknande. De diskuterade hur flyttningen skulle gå till. Hon kan inte minnas att frågan om barnen skulle informeras innan ens var uppe för diskussion vid det tillfället. Vid det sista mötet innan omplaceringen var även den enheten på Gryning vård, som blev jourfamiljehem, närvarande.

Eva Hallgren hade nog reagerat starkt, så som hon gjorde när barnen hade omplacerats, om hon i förväg fått veta att barnen skulle omplaceras. Catharina Berndtsson har delvis förståelse för en sådan reaktion. När hon och hennes kollega Laila fick reda på att barnen skulle omplaceras hade de synpunkter på detta och frågade om det inte gick att hitta en annan lösning, till exempel att föra samtal. Det var inte deras sak att säga detta, men de var skeptiska och framförde sin reaktion. Hon visste inte att Eva och Anders Hallgren hade accepterat handledning vid omplaceringen.

I socialtjänstens händelseförteckning finns antecknat ett möte mellan socialtjänsten och Gryning vård den 8 september 2009. I anteckningen sägs bl.a: Det bedöms som helt omöjligt att hitta en framkomlig väg till samarbete med f.hemmet. Bedömningen är att det inte går att säkerställa barnen från skadlig påverkan om man kommunicerar planen med f.hemmet innan omplaceringen. Denna bedömning och grunderna för den redovisas för Grynings personal, vilka håller med. Vår

bedömning är att vistelsen i f.hemmet är menligt för barnen då familjen agerar självständigt och inte tar styrning i ärendet.

Det som står där är inte Gryning vårds ord. Hon har aldrig fått texten uppläst för sig eller fått möjlighet att ange huruvida hon bekräftar den eller inte. Gryning vård har aldrig haft i uppdrag att bedöma om hot finns eller om det föreligger risk Hon hade inte kunnat göra en riskbedömning utan att samtala med Eva och Anders Hallgren. Personligen hade hon tyckt att det varit lämpligt att samtala med Eva och Anders Hallgren, speciellt om de accepterat handledning. Hon tror inte att det hade varit utsiktslöst att handleda Eva och Anders Hallgren i det läget.

Hon skulle aldrig uttrycka sig så som det står beskrivet i socialtjänstens händelseförteckning rörande ett möte mellan socialtjänsten och Gryning vård den 11 september 2009, nämligen att hon sedan en längre tid tillbaka har varit tveksam till om familjehemmet uppfyller kraven för god omvårdnad. Det var inte Gryning vårds uppdrag att uttala sig om sådana saker. Hon kan uttala sig om hur barnen var när de kom till umgängen, hur förberedda de var osv. Hon kan inte uttala sig om huruvida barnen har haft en god omvårdnad.

Hon var med och genomförde omplaceringen.

Erika Boberg

Hon fick uppdraget att vara familjehem för två pojkar den 1 mars 2006. Hon fick veta att mycket talade för att placeringen skulle vara en längre tid, som en uppväxtplacering. Umgängen med den biologiska mamman var tre till fyra gånger per år i början. Hon hade kontakt med Eva och Anders Hallgren. De pratade om vad som hänt, umgängen och de problem som fanns med det tätare umgänget och med socialtjänsten. De talade om hur barnen mådde efter att de kommit hem efter umgängen och att de inte mådde bra av de tätare umgängen. Hon såg inga brister hos Eva och Anders Hallgren och uppskattade kontakterna med dem, framför allt med Eva Hallgren. När man kände till hur barnen haft det tidigare var det svårt att

förstå hur Marks kommun kunde ha inställningen att barnen skulle flytta hem till den biologiska mamman.

Barnen i familjehemmet Hallgren var inte dåligt förberedda inför umgängen. De protesterar fortfarande högljutt inför umgängen med sin biologiska mamma. Så när barnen protesterade vid överlämnandet vid Nils Ericssonplatsens parkering inför umgänget i Slottsskogen berodde det inte på Eva Hallgrens dåliga förberedelse.

Stinga Lindell höll kontakten med deras familjehem över telefon och kom hem till dem en gång varje halvår.

När barnen i familjehemmet Hallgren omplacerades hade hon mycket svårt att förstå det beslutet. Hon hade förstått att Eva Hallgren och handläggarna på Marks kommun hade samarbetssvårigheter. Även hon tyckte att det kunde vara svårt att samarbeta med handläggarna på Marks kommun. De hade olika åsikter i vissa frågor. Hon tyckte inte att det var svårt att samarbeta med Eva Hallgren.

Sandra Leontiou

Hon har ett av de familjehemsplacerade syskonen hos sig. När de fick placeringen fick de veta att placeringen sannolikt skulle vara en längre tid, men begreppet uppväxtplacering användes inte.

Hon var med vid några umgängen mellan barnen och den biologiska mamman. Eva Hallgren var också med och försökte uppmuntra barnen att vara med den biologiska mamman under umgänget. Hon hade uppfattningen att de tätare umgängen var för en begränsad tidsperiod, och bara på prov, för att sedan fortsättningsvis äga rum med samma frekvens som tidigare. Hon blev chockad när hon fick veta att de tätare umgängen skulle fortsätta. Situationen var förvirrande och de fick inga svar från Marks kommun. Hon har träffat Eva Hallgren vid överlämningarna i samband med umgängen. Vid överlämningen vid stationen vägrade pojken och flickan i

familjehemmet Hallgren att åka iväg på umgänget. Det var en fruktansvärd situation; hon grät, barnen grät och skrek, personalen från Gryning vård grät. Det kändes som om umgänget skulle genomföras till vilket pris som helst.

Hon och Eva Hallgren pratade om vad som höll på att hända med barnen och umgängen. De skrev ett brev gemensamt till Marks kommun för att de ville veta vad som var på gång och hände i ärendet, men Marks kommun svarade inte. Det Eva Hallgren berättade för henne gjorde inte att det syskon som var familjehemsplacerat hos henne mår sämre.

När de två aktuella barnen blev omplacerade tänkte hon att det ”inte var klokt”.

Samarbetet med Daiga Jurensone och Thomas Strand var inte lika bra som med Stina Lindell.

Margaret Johansson

Hon började arbeta vid marks kommun år 2001. Hon var stödperson åt den biologiska mamman. De träffades en gång per vecka. Den biologiska mamman hade ett barn som var ett år gammalt. Hon upplevde den biologiska mamman som glad, välkomnande och med omsorgsförmåga.

Hon var med vid umgänget i Slottsskogen med barnen som var placerade hos Hallgrens. Umgängen ägde rum var sjätte vecka. Hon var med som stöd för den biologiska mamman. Pojken ville inte äta vid det umgängestillfället. Den biologiska mamman berättade att en av de äldre bröderna talat om för henne att pojken sagt till honom att han inte ville äta för att den biologiska mamman hade förgiftat maten. Efter umgänget skrev hon en anteckning om det som hänt. Det hon skrivit i sin journalanteckning är riktigt, inte det som framkommit i polisförhöret. Hon såg aldrig att barnen för illa hos den biologiska mamman. Hon kan inte minnas att denna sagt olämpliga saker till barnen. Hon, Daiga Juerensone och Thomas

Strand hade handledning tillsammans, men hon kan inte påminna sig att de hade några speciella möten tillsammans. Står hon upptagen i några mötesprotokoll stämmer det säkert att hon varit där. Hon minns att de pratade om omplaceringen innan den skedde. Hennes uppfattning var att den biologiska mamman skulle klara av att ta hand om pojken och flickan som var placerade i familjehemmet Hallgren.

Den biologiska mamman hade synpunkter på hur barnen hade det i familjehemmet, bland annat att barnen hade smutsiga kläder.

Lars-Göran Högeryd

Han är utbildad socialpedagog. Eva och Anders Hallgren hade först tackat nej till handledning, men tackade sedan ja. Han träffade familjehemmet tre gånger. De hade ett möte i Lidköping där de pratade om formerna för samarbetet. De pratade om rollen som familjehemsförälder och att familjehemmet agerade på uppdrag från kommunen. Han förstod att det fanns problem. Han kunde förstå Eva Hallgrens sätt att reagera. Om det var så att Eva och Anders Hallgren fått uppgift från Vara kommun att det rörde sig om en ”uppväxtplacering” så kan han absolut förstå att Eva Hallgren uppträdde som hon gjorde. Hon är ju inte professionell i den meningen som socialtjänstens tjänstemän är det. Svårigheterna att samarbeta var stora men inte värre än att han trodde att det skulle gå hitta ett sätt att prata med Eva och Anders Hallgren för att kunna lösa samarbetssvårigheterna. Han såg det som ett möjligt uppdrag. Thomas Strand och Daiga Jurensone pratade med Eva Hallgren om att hon inte skulle söka information. De pratade om någon information som kom från förskolan. Han var inte överens med Daiga Jurensone och Thomas Strand om att det var ett så stort problem. I bilen på väg hem ringde det från förskolan till Daiga Jurensone som satte på högtalarfunktionen på sin telefon. Eva Hallgren hade då ringt förskolan under den korta tiden efter att de varit där och pratat med Eva Hallgren om att hon inte skulle söka information. Det lät som personen som ringde från förskolan kände sig pressad.

Han blev tvungen att boka av tiden för deras första möte på grund av att han hade svårt att köra bil efter en olycka. Det hann inte bli något nytt möte innan barnen omplacerades. När barnen omplacerades försvann uppdraget.

Thomas Strand

Han har socionomutbildning och började arbeta som familjehemssekreterare vid Marks kommun i februari 2009. Han ansvarade för kontakten med Eva och Anders Hallgrens familjehem och hade till uppgift att besöka familjehemmen. Under sommaren talade han med Eva Hallgren i telefon ca en gång i veckan.

Han blev insatt i ärendet av personal från Vara kommun. Han fick veta att ärendet var speciellt och komplext i och med sekretessen och den hotbild som fanns. Han och Daiga Jurensone fick en föredragning av hotbilden.

Umgänget mellan barnen och deras biologiska mamma hade till en början ägt rum sällan för att sedan bli mer frekvent. Eva och Anders Hallgren hade fått uppfattningen att placeringen var avsedd att bestå över lång tid, vilket var en felaktig uppfattning. Inför hans första möte med Eva och Anders Hallgren berättade Stina Lindell att hon fått handskas speciellt med familjehemmet och att familjehemsmamman kunde vara svår att hantera. Vid besöket i familjehemmet lade han märke till att hemmet var stökigt, rörigt, att det fanns ett bristande säkerhetstänk, trappträcket var trasigt och en studsatta stod jämte en sten. Han borde ha påpekat bristerna men minns inte om han gjorde det. Eva Hallgren var starkt negativ till utökat umgänge vilket han hade svårt att förstå. De gjorde inte fler besök hemma hos Eva och Anders Hallgren.

Under sommaren var barnen upprörda vid umgängestillfällena. Eva Hallgren föreföll ha blivit lovad att det utökade umgänget skulle vara tidsbegränsat och att umgängesfrekvensen skulle återgå till färre umgängestillfällen och med uppehåll över sommaren. De bestämde att den nya frekvensen skulle behållas, vilket Eva

Hallgren motsatte sig å det bestämdaste. En farhåga för honom var att Eva Hallgren inte skulle klara av umgängen utan att göra barnen förtvivlade. Det var problem vid överlämnandena då barnen var speedade, oroliga och ledsna. De fick uppgifter om att Eva Hallgrens agerande förstärkte detta och att barnen fick ta hela Eva Hallgrens ångest. Barnen och den biologiska mamman fungerade väl vid umgängen, förutom vid umgänget i Borås djurpark, då det brast för den biologiska mamman. Eva Hallgren inställde barnen till samtliga umgängestillfällen.

Han minns brevet från familjehemmen. Han tyckte att det var lämpligare att träffa familjehemmen var för sig. Han förstod att familjehemmen hade haft kontakt med varandra. Han fick bilden av Eva Hallgren som drivande i kontakterna och att de andra familjehemmen hade svårt att säga nej till henne. Framför allt ett av de andra familjehemmen tyckte att kontakterna var problematiska, det ställde till det för dem och drog in dem i saker som de inte ville vara en del av.

Eva Hallgren uttryckte en misstro mot den romska kulturen. Han tror inte att han bemötte detta. Han borde antecknat detta i händelseförteckningen, men finns det inte i händelseförteckningen har han inte antecknat detta.

Det förekom uppgifter om att barnen sagt ofördelaktiga saker om sin biologiska mamma som att hon förgiftat maten eller att hon skulle döda Eva Hallgren. Han konfronterade inte Eva Hallgren med de uppgifterna.

Eva och Anders Hallgren vägrade till en början att ta emot handledning, vilket de definitivt var i behov av och erbjöds flera gånger. Han tror att handledning hade varit tillhjälp i situationen. De hade inte haft någon handledning tidigare utöver vad Vara kommuns handläggare bistått med. Senare accepterade de handledning. Vid ett möte den 17 september 2009 bestämdes tid för handledning. Han och Daiga Jurensone hade undersökt möjligheterna att flytta barnen ifall det skulle behövas före detta möte. Att de fortsatte planera överflytten berodde på att de misstrodde

Eva Hallgrens avsikter. De hade barnens bästa att ta hänsyn till. De fick en allt ökad misstro och de hade indikationer på att Eva och Anders Hallgren inte skulle vara ett bra familjehem över tid. Eva Hallgren grävde fram information som misskrediterade den biologiska mamman och hennes man. Släktingars kriminalitet, gamla domar, rykten från polisutredningar som aldrig lett till åtal, var exempel på saker Eva Hallgren tog reda på och som inte gynnade barnen. Vid mötet pratade de med Eva och Anders Hallgren om detta och de talade om för Eva Hallgren att de ville ha lugn och ro. Eva Hallgren lovade att vara lugnare. Ett telefonsamtal senare samma dag bekräftade att Eva Hallgren hade gjort precis tvärt emot vad de kommit överens om. Det visade sig att hon kontaktat förskolan och frågat vad de sagt till socialtjänsten i Marks kommun. De tog detta som en signal om att Eva Hallgren inte klarade av att härbergera den ångest det innebar att vara familjehemsmamma. Då blev de väldigt oroliga för vad som kunde hända barnen om de planerade en omflyttning tillsammans med Eva Hallgren. Mycket av Eva Hallgrens agerande var inte till gagn för barnen på något sätt utan mer för hennes egen vinning. Det framkom även uppgifter om att Christina Birke hade synpunkter på familjehemmet.

Gryning vård delade deras uppfattning att läget var instabilt och att Eva Hallgrens handlingar inte gick att förutsäga. Om Catharina Berndtsson är av en annan uppfattning nu får det stå för henne. Hans minnesbild är en annan.

Eva och Anders Hallgren var kallade till socialkontoret vid umgänget den 28 oktober 2009. Anledningen till att de hade planerat omplaceringen i detalj och kallat Eva och Anders Hallgren till mötet i Kinna den 28 oktober innan de hade beslut på omplaceringen var att de var tvungna att ha en planering för omplaceringen klar innan beslutet. De vände sig inte till utskottet för beslutet utan det togs ett ordförandebeslut vilket man kunde göra, motiven för att ta beslutet som ordförandebeslut minns han inte. Han, Daiga Jurensone, vice ordföranden och Agneta Karlsson var med vid ordförandebeslutet.

Journalföringen i Anders Hallgrens ärende skötte han inte bra. Han var inte helt erfaren som familjehemssekreterare. Han borde varit mer noggrann.

De som var insatta i ärendet fram till omplaceringen var han, Daiga Jurensone, Margaret Johansson, Lars-Göran Högeryd, Jessica Hoff, Mia Johansson och Agneta Karlsson.

Jessica Hoff

Hon arbetade som förste socialsekreterare, det var en metodhandledande roll mellan enhetschefen och socialsekreterarna. Om socialsekreterarna t.ex. inte visste hur de skulle göra i ett ärende kunde de diskutera olika alternativ med henne. Om hon inte delade socialsekreterarnas uppfattning talade hon om det för dem. Vid behov kunde hon prata med enhetschefen om det skulle behövas, men den mesta delegationen låg hos socialsekreterarna och det var socialsekreterarna som fattade besluten. I LVU-frågor var det socialutskottet som beslutade. Om hon inte kunde svara på frågorna hänvisade hon till Agneta Karlsson.

Innan ärendet flyttades över till Marks kommun var hon i Vara och fick information, men fick inte ta med sig några handlingar. Hon tror att Daiga Jurensone gjorde ett besök i Vara efter att hon varit där. Efter överflytten fick hon löpande veta vad som hände i ärendet av Daiga Jurensone och Thomas Strand. Hon träffade aldrig barnen eller de andra inblandade.

Det kom fram saker i samband med barnens umgänge med den biologiska mamman som gjorde att de funderade på hur barnen hade det i familjehemmet. Informationen kom från den socialpedagog som var med när barnen träffade den biologiska mamman och från annan personal som var med vid träffarna. De var oroliga för pojkens utveckling och situation. De arbetade med att se över vårdplanen.

Hon minns att det planerades en omplacering. Familjehemmet uppvisade att de inte skulle medverka vid en omplacering och på grund av osäkerheten om hur familjehemmet skulle reagera så bestämde de sig för att det var bäst för barnen att inte informera om omplaceringen i förväg. Sättet som Eva Hallgren uttryckte sig på gjorde Thomas Strand orolig. Enligt Jessica Hoffs uppfattning fanns tillräckligt underlag för att socialutskottet skulle kunna besluta; det övervägande av LVU-vården som gjordes var en utredning. I september var utredningen inte färdigskriven för att ta ett sådant beslut, men tillräckligt underlag fanns. Det hade varit flera situationer som var allvarliga för barnen.

Thomas Strand berättade för henne att han hade en känsla att familjehemmet kunde försvinna med barnen om de fick reda på planerna på omplaceringen i förväg. Thomas Strand uttryckte sig ofta så. Hon hanterade det Thomas Strand sade genom att ställa motfrågor och fråga var informationen eller känslan kommit från. Hon hade ingen anledning att misstro eller ifrågasätta sina kollegors information. Hon vet inte hur informationen kom till socialsekreterarna. Socialsekreterarna hade gjort besök i familjehemmet, men hon vet inte hur många besök. Hon vet inte hur många gånger Daiga Jurensone träffade barnen. Barnen upplevdes som gränslösa och otrygga. Hon tyckte att det var anmärkningsvärt att barn som varit placerade i familjehem så länge reagerade på det sätt som de gjorde. Eva Hallgren fokuserade mer på Daiga Jurensone och Thomas Strand än på barnen och det var en anledning till att de ville att Eva och Anders Hallgren skulle ha handledning. Som hon minns det ville Eva och Anders Hallgren inte ha handledning. Det var svårt att sammarbeta med ett familjehem som hela tiden ifrågasatte allt. Det blev starka reaktioner från familjehemmet när umgänget skulle förändras. Socialsekreterarna och familjehemsföräldrarna hade olika syn på umgänget mellan barnen och deras biologiska mamma. Hon fick information om att familjehemsföräldrarna såg barnens placering hos dem som en ”uppväxtplacering” och att det fanns en hotbild. Hon kan förstå om familjehemsföräldrarna utifrån deras roll var oroliga och negativa till umgänget.

Hon hade förstått att Thomas Strand inte tagit in uppgifter om familjehemmet och hon ifrågasatte varför de inte tog in uppgifter från Vara på det sättet hon förväntat sig. Det diskuterades att Vara kommun hade information och att den var svår att få in. Hon pratade med Agneta Karlsson om att de inte fått allt material från Vara kommun. Efter omplaceringen hade hon kontakt med Vara kommun och begärde in uppgifter när de gjorde en ny utredning. Hon begärde in uppgifterna för att de saknade dem.

Hon träffade Daiga Jurensone samma dag som omplaceringen. Daiga Jurensone talade om för henne att de skulle flytta barnen samma dag. Hon blev förvånad av det hon fick höra och frågade om det fanns nämndbeslut på omplaceringen, men Daiga Jurensone svarade inte. Daiga Jurensone blev helt ställd när hon frågade om det fanns nämndbeslut på omplaceringen och Daiga Jurensone gick därefter till Agneta Karlsson och det började skrivas. Hon förstod då att ingen hade tänkt på att det skulle vara nämndbeslut på omplaceringen.

Både Daiga Jurensone och Thomas Strand pratade väldigt mycket med Agneta Karlsson. Arbetssituationen var pressad med få socialsekreterare och mycket arbete. Daiga Jurensone hade påtalat att hon hade en pressad arbetssituation. Hon tog upp frågan med Agneta Karlsson som sade att de inte kunde göra något och att det rädde anställningsstopp.

Anders Hallgren

Eva hade haft uppdrag som familjehem tidigare, men han hade ingen tidigare erfarenhet. De bodde på en gård med jordbruk, hästar och höns. De fick höra att det skulle vara en ”uppväxtplacering”, men fick också veta att detta inte var något löfte och att barnen kunde omplaceras när som helst. De fick uppfattningen att den biologiska mamman inte skulle ändra sig och att den biologiska pappan hjälpte till att försöka hitta barnen.

De fick informationen av Stina Lindell. Pojken var elva månader och flickan var två månader när de blev placerade hos dem. Pojken var understimulerad, han kunde inte sitta utan stöd och när de tog ut honom utomhus blev han rädd och fick panik. Han drog slutsatsen att pojken förmodligen aldrig varit ute tidigare. Pojken hade lite svårt med talet. Barnen utvecklades normalt.

Stinga Lindell gjorde hembesök varje månad och talade med dem i telefon varje vecka. De var på familjehemsträffar och hade besök av ”Svalboet”. Stina Lindell frågade om de ansåg att de behövde handledning, men de var nöjda med det stöd de fick och handläggningen i övrigt hos Vara kommun. Han kan inte minnas att Stina Lindell skulle ha uttryckt att det vore lämpligt med handledning. De visste att den biologiska mamman var av romskt ursprung och pappan av svenskt, men pratade inte så mycket om det. I och med att det blev en skyddsplacering fick de veta att de helst inte skulle ta med barnen till Lidköping eftersom barnen hade släkt där. Pojken och flickan hade ovanliga namn och Varas socialtjänst bestämde att barnen skulle kallas något annat i samband med att skyddsplaceringen började. De kallade därför barnen vid andra förnamn. De skickade brev, filmer och kort på barnen. Han visste att den biologiska mamman försökte få hem barnen.

De träffade handläggarna på Marks kommun för första gången i maj 2009. Stina Lindell, Daiga Jurensone och Thomas Strand var på besök hemma hos dem i familjehemmet. Han tror att barnen var på dagis vid det tillfället. De trodde att Daiga Jurensone eller Thomas Strand skulle komma göra och besök i familjehemmet varje månad på samma sätt som Stina Lindell gjort. Vara kommun hade alltid involverat dem i planeringen inför umgängen och de föreslog Daiga Jurensone och Thomas Strand att de skulle låta dem vara med vid planeringen av umgängen även fortsättningsvis, vilket de dock inte skedde. I stället fick Eva vid umgänget i Borås djurpark en lapp med en ny umgängesplan som innehöll en avsevärd ökning av umgängen. De talade om för Daiga Jurensone och Thomas

Strand att barnen inte mådde bra av de ökade umgängen. Det som Thomas Strand har antecknat efter mötet i maj om att han och Daiga Jurensone påtalat vikten av att Eva inte driver egen politik i ärendet, inte rotar fram information som misskrediterar barnens biologiska föräldrar och samarbetar, tycker han är väldigt grova ord efter att bara ha träffats en gång. De hade haft barnen i fyra år och kände inget behov av handledning.

I början av familjehemsplaceringen hos dem var det inget umgänge alls då den biologiska mamman svår att på tag i, men sedan påbörjades umgängen en till två gånger per år. Umgängena skulle sedan utökas på prov för alla barnen för att se om den biologiska mannen klarade av det. Familjehemmen, Vara kommun och Gryning vård hade ett möte där de planerade för umgängen. Det var sagt att det skulle vara fem till sex umgängen på prov under en begränsad period. Barnen mådde så dåligt av umgängen efter de två första tillfällena att Eva var tvungen att vara med fortsättningsvis.

De talade om för barnen att de inte var barnens biologiska föräldrar. Vid ett umgängestillfälle talade den biologiska mamman om för barnen vilket rum och vilken säng som var deras, vilket gjorde barnen väldigt stressade, nervösa och oroliga. Ett annat umgänge fick avbrytas för att den biologiska mamman fick ett utbrott mot Eva och anklagade henne hade tagit över barnen. Han tyckte att umgängen var tortyr mot barnen. När de märkte hur dåligt barnen mådde av de ökade umgängen påtalade de det för Thomas Strand. De kontaktade även BVC som tyckte att BUP behövde kopplas in. För att BUP skulle kunna kopplas in behövde Marks kommun som vårdnadshavare kontaktas, han vet inte vem Eva pratade med på kommunen, men det blev inget med BUP. De förberedde barnen för umgängen trots att barnen inte ville. Motviljan från barnen blev större för varje gång. Det var jobbigt med umgängen, men de hade fått veta att det bara var för en tidsbegränsad period. De trodde inte att ändringen i umgängesfrekvensen skulle bli

permanent, men insåg att det skulle bli så när Marks kommun tog över och umgängesplanen ändrades till var tredje vecka.

De hade kontakt med de andra familjehemmen. De hade syskonträffar ca två gånger per år, vilket uppmuntrades. På sommaren 2009 träffades familjehemmen och skrev ett brev till Marks kommun eftersom de tyckte att de fick så dåligt med information, men de fick ingen respons på brevet. Sedan blev de av Marks kommun ålagda att inte prata med de andra familjehemmen.

Christina Birke besökte dem och stannade någon timma. Hon sa inte så mycket och han höll sig mest i bakgrunden vid det besöket.

Vid mötet i Lidköping med Daiga Jurensone, Thomas Strand och Lars-Göran Högeryd blev de anmodade att ta emot handledning och fick veta att det skulle vara negativt för dem att inte ta emot handledningen. Det kändes som de blev påtvingade handledningen. De accepterade handledningen, men denna blev sedan inte av. Vid samma möte fick de besked om att barnen skulle vara hemflyttade inom ett år. Detta var det första mötet med Daiga Jurensone och Thomas Strand efter att Marks kommun hade tagit över ärendet. Det kändes bedrövt att barnen skulle behöva flytta hem. De har aldrig gjort någonting i strid mot vad Vara eller Marks kommun sagt till dem. De har alltid ställt in barnen till umgängestillfällena. Han uppfattade inte att de fick någon kritik ”rakt ut” av Daiga Jurensone eller Thomas Strand.

De har fått flera förklaringar till omplaceringen av barnen. Thomas Strand sade att de hade tagit barnen ifrån dem för att de hade en förtroendekris och att de inte kunde samarbeta längre. Om problemet hade varit att Eva pratat vuxenprat inför barnen hade det varit bättre att prata om problemet.

Han har inte hört pojken säga att den biologiska mannen skulle förgifta maten. Om han skulle hört något sådant skulle han talat om för pojken att så inte kunde vara

fallet. De har talat om för barnen att deras hem var hemligt när de var skyddsplacerade. Han skulle aldrig komma på tanken att säga den biologiska mamman skulle döda Eva.

Han har sett deras händelseförteckning och flera saker förefaller vara inskrivna efter att barnen omplacerades.

Eva skickade ett brev och begärde möte med nämnden innan omplaceringsbeslutet.

Eva Hallgren

Hon hade haft barn familjehemsplacerade hos sig tidigare men inte så små som de nu aktuella barnen. Det finns inget som heter ”uppväxtplacering”. De förstod att det förmodligen skulle bli fråga om en ”uppväxtplacering” med tanke på det material som fanns.

Hon förstod att det fanns en hotbild efter alla försök att omhänderta barnen. Eva frågade om hon kunde få den hotbildsanalys som fanns hos Vara kommun, vilket hon fick. Hon kunde inte bedöma om analysen stämde på den biologiska mammans familj. De pratade inte med barnen om att de hade skyddad identitet. Pojken kan ha frågat om den biologiska mamman visste var de bodde, men hon minns inte vad hon kan ha svarat på det. De var tvungna att byta namn på barnen på grund av hotbilden. Stina Lindell hade kontaktat Gryning vårds skyddsenhet och vittnesskyddspolisen och fått veta att barnen kunde spåras via sina ovanliga namn så de var tvungna att byta namn på barnen.

Hon har begärt ut domar för alla familjehemsplacerade barn som hon haft hos sig och som varit för små för att göra det själva. Barnen hamnar ofta utanför och får inte tillräckligt med information, därför begärde hon ut domarna så att barnen kunde ha dem när de blev äldre. Det var ingen som hade synpunkter på att hon tog in domarna.

Hon har alltid fascinerats av den romska kulturen. Hon skrev ofta till den biologiska mamman för att hon skulle kunna följa barnens utveckling. Möjligheterna för pojken och flickan att förstå sin bakgrund och den romska kulturen var begränsade på grund av att de var så små.

Pojkens vård var väldigt eftersatt när han kom till dem. Han hade svårt med anknytningen. Läkare konstaterade att det berodde på understimulans. Flickan var väldigt uttorkad när hon kom. Pojken började prata sent och hade svårt med vissa bokstäver. De tog kontakt med logoped och hade talövningar med honom. Även dagis tränade tal med honom särskilt.

Kontakten med Vara kommun var bra. Tillgängligheten, utbildningarna och stödet var bra. De hade ett bra samarbete med Stina Lindell och hon var den bästa handläggaren de haft. Det träffades hemma hos dem i familjehemmet ca en gång i månaden och talade i telefon varje vecka. De hade inget behov av extern handledning. Stina Lindell var väldigt noga med att höra hur barnen varit innan respektive efter umgängen.

Daiga Jurensone och Thomas Strand kom och träffade på dem en förmiddag när barnen var på dagis och hon var hemma tillsammans med Anders. De satt och pratade. Daiga Jurensone och Thomas Strand sade att de inte skulle göra några förändringar och att hon och Anders inte behövde oroa sig. Det kändes bra att höra och hon blev lugn. Det förekom inget i samtalet som kunde vara kritik mot dem. Efter samtalet ringde hon de andra familjerna och talade om att de inte behövde oroa sig. Hon erbjöds inte extern handledning vid mötet. Hon har läst akterna efteråt och om Daiga Jurensone och Thomas Strand sagt så som det står där hade hon inte varit så lugn och positiv.

Hon kände till den biologiska mammans försök att få LVU-vården att upphöra och tyckte inte det var konstigt att den biologiska mamman kämpade för sina barn. När Marks kommun tog över började deras personal vittna till den biologiska mammans fördel i förhandlingarna om LVU-vårdens bestånd. De var oroliga inför Mark kommuns övertagande, eftersom de inte visste vad de kunde vänta sig och vad som skulle hända.

I början fick umgängen ställas in för att det var svårt att få tag på den biologiska mamman. Barnen tyckte egentligen aldrig om umgängen, men när umgängen ökade blev det sämre. Hon försökte förbereda och peppa barnen innan umgängen. Den biologiska mamman hade begärt umgänge med alla barnen. Umgängen ökade till en gång per månad inför LVU-förhandlingen. De tätare umgängen med alla barnen samtidigt syftade bland annat till att ge ett underlag inför förhandlingen där frågan om hävande av umgängesbegränsningen skulle avhandlas. Det var en anknytningsexpert med vid umgängen som slog larm redan efter det andra umgänget. Av de stora umgängen drog alla slutsatsen att det inte skulle hålla i längden. Hennes uppfattning var att detta var sex försöksumgängen. Men som umgängen utvecklades var det tydligt att de inte kunde fortsätta. Barnen mådde väldigt dåligt inför förberedelserna av umgängen, så på slutet berättade de för barnen om umgängen först dagen innan.

När hon var med vid umgängen med den biologiska mamman fungerade det bra inledningsvis. Barnen blev tryggare och lugnare vid de umgängen. Flickan verkade klara umgängen bättre än pojken, men det visade sig hon hade stenkoll på var Eva befann sig hela tiden. Hon var emot mer umgänge för att hon tyckte att barnens trygghet tog skada. Anknytningsexperten Viveka Jonsson hade synpunkter på umgängen och har sagt till henne att hon var djupt oroad för att anknytning inte uppstod, för att den biologiska mamman inte fick ihop situationen och för hur barnen hanterades. Barnen var klädda som vilka barn som helst och hon ansträngde sig för att barnen skulle ha rena kläder och vara fina inför umgängen. Daiga

Jurensone var med vid ett umgänge på djurparken i Borås som tog en kaotisk vändning och fick avbrytas.

Hon blev orolig när Marks kommun ändrade umgängen trots att de sagt att inget skulle ändras. Efter det bestämde sig familjehemmen att gemensamt skriva ett brev till Marks kommun där de begärde ett möte. Marks kommun svarade att något gemensamt möte inte var aktuellt på grund av sekretessen.

Catharina Berndtsson har sagt till henne att hon måste vara tänka på med vad hon pratar om inför barnen. Catharina Berndtsson har inte sagt till dem att de behöver handledning, eller erbjudit dem handledning. Hon och Catharina Berndtsson har alltid gått undan när de pratat om barnen, de har inte pratat negativt om föräldrarna på ett sätt inte varit information. Catharina Berndtsson har sagt till henne att hon tyckte att barnen var välskötta och välmående.

Hon fick veta att Christina Birke skulle företräda barnen och bjöd hem henne för att hon skulle få tillfälle att träffa barnen. När flickan satte sig i Christina Birkes knä feltolkade Christina Birke detta. Flickan kände sig trygg med Christina Birke som hade varit hemma hos dem i över en och en halv timma, men Christina Birke hävdade att flickan saknade distans. Christina Birke vände på allt som hände hemma hos dem den dagen. Christina Birke har företrätt släktingar till den biologiska mamman och har hävdad att det inte funnits något behov av att omhänderta barnen fem månader innan barnen omhändertogs. Hon anmälde Christina Birke till advokatsamfundet.

När de skulle ha umgänge i Slottsskogen protesterade barnen kraftigt och skrek och grät när hon lämnade dem på Nils Ericsonsplatsen. Barnen visade på alla sätt att de inte ville vara med på umgänget. Pojken vägrade äta under hela dagen. Han åt bara en glass klockan fyra. Ingen från Marks kommun var där för att se vad de ställde till

med. Hon ringde Marks kommun och fick svaret att umgängen skulle genomföras till varje pris.

När hon begärde ut akten i efterskott fick hon reda på att den biologiska mamman sagt att pojken skulle ha sagt till henne att maten var förgiftad och att den biologiska mamman skulle döda Eva. Det vore konstigt om den biologiska mamman hade hört något sådant eftersom hon hade så svårt att förstå pojken när han pratade. Pojken kunde inte uttala alla de orden. Ingen annan hade hört något sådant under umgänget.

Flickan har inte varit på väg att springa ut i vägen vid det tillfället när hon hämtade barnen på parkeringen. De stod på en tom parkeringsplats utanför Willys. Det hände inget då. De var inte ens i närheten av vägen. Hon minns det så bra för det har etsat sig fast.

Hon hade kontakt med de andra familjehemmen och de kontaktade henne lika ofta som hon kontaktade dem.

Hon och Anders träffade Lars-Göran Högeryd för att de skulle ha en samtalskontakt. De gick med på att ha möten med Lars-Göran Högeryd för att inte kunna anklagas för att vara motvilliga. De har gjort allt som de blivit tillsagda. De har aldrig nekat Daiga Jurensone och Thomas Strand att komma till familjehemmet och träffa barnen. De gjorde allt för att sammarbeta med Marks kommun.

De spelade in mötet den 17 september 2009. De hade en känsla att något var på gång och var fel och ville dokumentera mötet så att ingen kunde påstå att de sagt något annat än vad de sagt. Daiga Jurensone påstod vid mötet att de fått en orosanmälning från dagis. Hon pratade med dagis och frågade dem om detta. Dagis sa att de inte hade ifrågasatt henne. Hon ringde inte, men kan ha frågat när hon hämtade barnen samma dag.

De var oroliga för barnen och kontaktade BVC som kontaktade BUP. BUP tyckte att det var allvarligt och ville ställa upp, men de behövde en remiss från Marks kommun. BUP fick dock ingen remiss.

Den förklaring som de fick till omplaceringen var att vårdplanen inte kunde fullföljas. Hon har inget emot att flytta hem barn till väl fungerande föräldrar, men så var inte situationen. Hon skickade ett brev till socialnämnden och begärde ett möte med dem kort innan omplaceringen.

Christina Birke

Hon fick uppdraget att vara offentligt biträde och ställföreträdare för barnen under våren 2009, innan det blev förhandling angående LVU-omhändertagandet i länsrätten. Hon har träffat den biologiska mamman och även familjehemsföräldrarna och barnen. Hon har varit på besök hemma hos familjehemmet. Anledningen till att hon gjorde ett besök hemma i familjehemmet var att den biologiska mamman hade gjort en hemtagningsbegäran. Det var nödvändigt att ta reda på varför barnen inte fungerade vid umgängen. Eva Hallgren talade nästan oavbrutet under besöket och Christina Birke talade inte alls med barnen som var helt tysta. Eva Hallgren berättade en del negativa saker om den biologiska mamman dels i barnens närvaro, dels i ett senare telefonsamtal. Hennes uppfattning efter besöket var att det var familjehemmets oro som påverkade barnen. Hon hade viss telefonkontakt med Daiga Jurensone på Marks kommun. Hon talade om för Daiga Jurensone att en omplacering till ett annat familjehem enligt hennes mening skulle vara bra för barnen.

Situationen var speciell hos Hallgrens. Hon är ingen expert, och har ingen utbildning inom psykologi, men hon fick en känsla av att det fanns en psykisk ohälsa som påverkade barnen och att familjehemsmammans ångest fick bäras av barnen. Enligt hennes uppfattning bidrog familjehemmets oro till att umgänget med

den biologiska mamman inte fungerade. Barnens oro föreföll mer komma från familjehemmet, än från mötena med deras mamma. Barnen sa ingenting, men deras beteende ledde henne till denna slutsats.

Enligt hennes uppfattning öppnade Vara kommuns utredning för att det under trygga former kunde finnas möjligheter till en planerad hemgång.

Domskäl

Tingsrätten redogör inledningsvis för lagstiftningen och den rättsliga regleringen i övrigt vid tiden för de i målet aktuella frågorna.

Enligt 20 kap. 1 § första stycket brottsbalken döms den för tjänstefel som uppsåtlig eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning genom handling eller underlåtenhet åsidosätter vad som gäller för uppgiften. Om gärningen med hänsyn till gärningsmannens befogenheter eller uppgiftens samband med myndighetsutövningen i övrigt eller till andra omständigheter är att anse som ringa, ska inte dömas till ansvar.

För att ansvar för tjänstefel ska komma i fråga krävs för det första att gärningen – som i detta fall påstås ha bestått i underlåtenhet att handla från Daiga Jurensone, Agneta Karlssons och Ann Hjerténs sida – har skett vid myndighetsutövning. Detta innebär att underlåtenheten ska hänga samman med maktbefogenheter som Daiga Jurensone, Agneta Karlsson och Ann Hjertén har haft i deras respektive egenskap av socialsekreterare, enhetschef och ordförande i socialutskottet. Det råder enligt tingsrättens bedömning inte något tvivel om att de åtgärder som Daiga Jurensone, Agneta Karlsson och Ann Hjertén vidtog, eller hade skyldighet att vidta, som ett resultat av vad som hade förekommit vid deras kontakter rörande de familjehemsplacerade barnen, har skett vid myndighetsutövning.

Straffansvar för tjänstefel förutsätter uppsåt eller oaktsamhet från gärningsmannens sida.

Åklagaren har i sitt slutanförande förklarat att han inte längre gör gällande uppsåt hos någon av de tilltalade.

Alla grader av oaktsamhet omfattas av bestämmelsen. Det innebär emellertid inte att varje oaktsamhet, hur ringa den än är, ska kunna föranleda straffansvar. Enligt allmänna straffrättsliga principer ska straffrättsligt ansvar för oaktsamhet inte komma i fråga för varje avvikelse från den eftersträlvade normen (se prop. 1988/89:113 s. 19). Avgörande för bedömningen om någon handlat brottsligt oaktsamt är i första hand vilka krav på noggrannhet och omsorg som kan ställas på utförandet av uppgiften. Detta får vägas mot omständigheter som hänför sig till gärningsmannen personligen, t.ex. hans kunnighet, utbildning och erfarenhet eller att han eller hon handlat under tidspress (se a. prop. S. 20).

Den rättsliga regleringen, gällande vid aktuell tid, rörande barn som har placerats i familjehem innehåller bl.a. följande.

En socialnämnd har ett särskilt ansvar för barn och ungdomar som har placerats i familjehem. Av 6 kap. 7 § SoL, följer bl.a. att socialnämnden skall medverka till att de barn som är placerade i familjehem får god vård och fostran och att uppväxtförhållandena i övrigt är gynnsamma. För att uppfylla dessa skyldigheter skall nämnden noga följa vården av barnet enligt vad som närmare anges i 5 kap. 1 b § socialtjänstförordningen (2001:937). I nämnda paragraf sägs att nämnden ska följa vården främst genom 1. regelbundna personliga besök i det hem där den unge vistas, 2. enskilda samtal med den unge, 3. samtal med den eller dem som tagit emot den unge i sitt hem, och 4. samtal med vårdnadshavarna. Dessa övergripande bestämmelser om socialnämndens ansvar gäller även när barn och ungdomar har beretts vård enligt LVU.

Socialnämnden är enligt 11 kap. 1 § SoL skyldig att utan dröjsmål inleda en utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden. När det gäller utredningar angående behov av att ingripa till en underårigs skydd eller stöd innehåller 11 kap. 2 § SoL kompletterande bestämmelser. Här stadgas bl.a. att utredningen skall bedrivas skyndsamt och att den som berörs av en sådan utredning skall underrättas om att utredning inleds. Enligt 11 kap. 5 § SoL ska handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling dokumenteras. Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Enligt 11 § första stycket LVU bestämmer socialnämnden hur vården av den unge skall ordnas och var han eller hon skall vistas under vårdtiden. Ett barn som har varit stadigvarande placerat i ett familjehem får som huvudregel inte flyttas utan att en utredning om barnets förhållanden görs. I vissa akuta krissituationer kan det emellertid vara nödvändigt med en omplacering utan att en ingående utredning har företagits. Om nämndens beslut angående bl.a. omplacering av ett barn inte kan avvaktas får, enligt 11 § tredje stycket LVU, ordföranden eller någon annan ledamot som nämnden förordnat fatta beslut i frågan på nämndens vägnar.

JO har i JO 2007/08 s. 343 uttalat sig angående handläggningen av ett ärende rörande omplacering av ett barn som vårdades med stöd av LVU; fråga bl.a. om saken var så brådskande att nämndens ordförande borde ha fattat beslutet. JO anför bl.a. följande i sin bedömning:

Enligt huvudregeln i 11 § LVU är det nämnden som skall besluta om placeringen av den unge. Som nämnden har anført i sitt yttrande har ordföranden enligt 11 § tredje stycket LVU behörighet att fatta ett beslut om placering och omplacering. Den beslutanderätten får dock användas endast om nämndens beslut i frågan inte kan avvaktas, dvs. i akuta situationer (se prop. 1981/82:8 s. 64 f.).

I prop. 1981/82:8 s. 64 f. har departementschefen anført bl.a:

Jag delar uppfattningen att det finns fall där det inte går att avvakta hela socialnämndens beslut om var den unge skall placeras eller omplaceras. Jag menar dock samtidigt att man bör värna om den tanke som har legat bakom förbudet att delegera beslut om placering enligt LVU i 47 § första stycket socialtjänstlagen. Det måste ankomma på socialnämnden likaväl som på föräldrar att inte utan noggranna överväganden och beslut bestämma om att en ung person inte bör vara kvar i en miljö som han har vistats i. Snabba förändringar av barns förhållanden bör om möjligt undvikas eftersom förändringen i sig icke sällan anses kunna medföra skador hos barnet.

Frågan om en socialnämnds beslut att flytta ett barn, som vårdades enligt LVU, från ett familjehem till ett annat grundades på en tillräckligt omsorgsfull utredning prövades av JO i JO 2005/06 s. 242. I bedömningen gjorde JO uttalanden bl.a. om nämndens beslut att omplacera barnet och om planeringen av överflyttningen till det nya familjehemmet. Beträffande omplaceringsbeslutet anförde JO bl.a:

Inledningsvis kan konstateras att det i ett fall som det förevarande självfallet måste göras en noggrann avvägning mellan de omständigheter som talar för respektive mot att ett barn flyttas från ett familjehem. Att ett barn inte onödigtvis flyttas från trygga och invanda förhållanden är en viktig ledstjärna i arbetet med familjehemsplaceringar. När frågan om omplacering skall ske prövas måste nämnden beakta den risk en separation medför för barnet.

JO anförde vidare:

Det ligger i sakens natur att socialtjänsten, om det inte rör sig om mycket allvarliga missförhållanden i ett familjehem, i första hand bör försöka att komma till rätta med föreliggande problem i stället för att vidta en så ingripande åtgärd som omplacering. Det är vidare en självklarhet att ett beslut rörande en så viktig fråga som omplacering i ett LVU-ärende måste föregås av en mycket grundlig och omsorgsfull utredning som allsidigt klarlägger de förhållanden som är av betydelse i ärendet.

I fråga om planeringen av överflyttningen anförde JO bl.a:

Situationen vid den aktuella omplaceringen kan jämföras med förhållandena vid hemflyttning av ett barn som under lång tid har vistats i ett familjehem. Vissa av de uttalanden som har gjorts i Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 1997:15 s. 76 f.) rörande socialtjänstens skyldigheter vid hemflyttning av barn är därför av intresse. Socialstyrelsen har bl.a. framhållit följande. Det åligger nämnden att hjälpa barnet och de tidigare familjehemsföräldrarna med separationen. Alla berörda parter bör vara införstådda med planeringen och generellt sett bör en successiv utökning av umgänget ske. Förberedelserna måste utgå från det enskilda barnet, dess situation, behov och inställning. Uppbrottet från familjehemmet kan för en del barn vara liktydigt med att lämna sina psykologiska föräldrar och ”fostersyskon” som upplevs

som egna syskon. En hemflyttning som sker abrupt kan innebära en påtaglig risk för barnets hälsa och utveckling.

I enlighet med det anförda kan det konstateras att en överflyttning till ett nytt familjehem behöver förberedas på ett aktivt och insiktsfullt sätt. Arten och omfattningen av förberedelserna samt den tid som erfordras blir beroende av omständigheterna i det enskilda fallet. Det är socialnämnden som har ansvaret för planeringen och den bör göras i samråd med alla inblandade.

Av Marks kommuns vid den aktuella tiden gällande *delegationsförteckning*, beslutad av socialnämnden den 25 april 2009, framgår att socialnämnden givit socialutskottet i uppdrag att besluta på nämndens vägnar i LVU-ärenden enligt 11 § LVU rörande beslut i fråga om hur vården av den unga ska ordnas och var han/hon ska vistas under vårdtiden och medgivande att den unge får vistas i sitt hem.

Av delegationsförteckningen framgår vidare att socialnämnden förordnat enskild ledamot att besluta å nämndens vägnar i bl.a. ärenden enligt 11 § tredje stycket LVU rörande beslut om hur vården av den unge ska ordnas och var han ska vistas under vårdtiden samt medgivande att den unge får visas i sitt eget hem. Delegation i sådana ärenden var lämnad till i första hand Ann Hjertén.

Beträffande handläggning enligt socialtjänstlagen var beslut i ärenden enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen att inleda utredning/ärende och avsluta utredning/ärende med anledning av ansökan delegerade till handläggare som lägsta beslutsnivå. Det innebär att Daiga Jurensone hade sådan delegation.

Beslut om att utredning inte ska inledas eller att inledd utredning ska avslutas eller att utredning inte ska föranleda åtgärd med anledning av anmälan (11 kap. 1 § socialtjänstlagen) var delegerade till enhetschef och verksamhetschef handläggaravdelningen som lägsta beslutsnivå, vilket innebär att Agneta Karlsson hade den delegationen.

Såsom *skriftlig bevisning* har åklagaren åberopat bl.a. Socialstyrelsens tillsynsbeslut den 16 mars 2010 avseende socialnämndens i Marks kommuns handläggning av barn placerade i familjehem. Beslutet omfattas inte av sekretess. Se bilaga 1.

Åklagaren har i *gärningsbeskrivningen beträffande Daiga Jurensone och Agneta Karlsson* angett fyra gärningsmoment: 1) Underlåta att inleda utredning enligt 11 kap. 1 § SoL, 2) I vart fall underlåta att vidta nödvändiga åtgärder för att på ett grundligt och allsidigt sätt utreda de uppgifter och den oro som från augusti 2009 uppkommit kring barnen, 3) Verka för att ordföranden i socialutskottet den 27 oktober 2009 fattade beslut i enlighet med 11 § tredje stycket LVU trots att situationen inte var akut, 4) Medverka till att barnen den 28 oktober 2009 omplacerades till ett jourfamiljehem på ett sätt som inneburit påtaglig risk för barnens hälsa och utveckling.

Beträffande Ann Hjertén har åklagaren i *gärningsbeskrivningen* angett tre gärningsmoment: 1) Underlåta att begära komplettering av det underlag som presenterades för henne av tjänstemännen vid föredragningen den 27 oktober 2009, så att den oro som från augusti 2009 uppkommit kring barnen skulle bli utredda på ett grundligt och allsidigt sätt, 2) Besluta i frågan i enlighet med 11 § tredje stycket LVU trots att situationen inte var akut, 3) Ta beslut om att omplacera barnen till ett jourfamiljehem på ett sätt som inneburit en påtaglig risk för barnens hälsa och utveckling.

Tingsrättens bedömning

Inledning

Samarbetet mellan socialtjänsten i Marks kommun och familjehemmet Hallgren under sommaren och hösten 2009 har i hög grad påverkats av olika uppfattningar angående omfattningen på umgänget mellan de båda barnen och deras biologiska mor. Socialtjänsten i Marks kommun hade en tät och regelbunden kontakt med den

biologiska modern som då var bosatt i Marks kommun. Marks kommun hade uppfattningen att den biologiska moderns situation förbättrats och att det utökade umgänget mellan henne och barnen fungerade väl. Eva Hallgren och Anders Hallgren delade inte uppfattningen att ett utökat umgänge var bra för barnen. De hade av Vara kommun fått uppfattningen att familjehemsplaceringen hos dem var långvarig och att det utökade umgänget under våren 2009 var ett tillfälligt arrangemang. Det förefaller som att Vara kommun med hänsyn till den riskanalys som gjorts efter barnens familjehemsplacering hade stort fokus på hotbilden mot barnen och sekretessen kring deras boende i familjehemmet under det att Marks kommun i första hand fokuserade på att den biologiska modern enligt socialtjänsten i Marks kommun vid denna tid hade fått mer stabila och förbättrade levnadsomständigheter, vilket talade för ett utökat umgänge och för barnens återförening med den biologiska modern. Marks kommun ansåg att sekretesshänsynen hade fått avtagande betydelse, även om socialutskottet i Marks kommun så sent som den 15 oktober 2009 beslutade att barnens adress i familjehemmet fortfarande skulle vara skyddad. Under det fortsatta händelseförloppet från augusti till slutet av oktober 2009 var det, så vitt framgår av utredningen, de olika synsätten på umgängen och Eva Hallgrens sätt att förhålla sig till socialtjänsten i Marks kommun samt hennes sätt att agera i övrigt och de följer dessa omständigheter fick för barnen, som framstod som ett tilltagande problem för handläggarna Daiga Jurensone och Thomas Strand. Barnens beteende i samband med umgängen oroade alla inblandade.

I frågan om utredning enligt 11 kap. 1 § SoL inletts har såväl Daiga Jurensone som Agneta Karlsson och Ann Hjertén vitsordat att det inte har skett. Agneta Karlsson och Ann Hjertén har dock var för sig uppgett att de vid den aktuella tiden inte var medvetna om att sådan formell utredning inte inletts. Ann Hjertén har uppgett att hon hade uppfattningen att socialtjänsten inlett en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL som avslutades i och med hennes beslut. Hon har senare fått veta att så inte var

fallet. Det är härigenom och genom övrig utredning klarlagt att utredning enligt 11 kap. 1 § SoL inte har inletts.

Genom Daiga Jurensones egna uppgifter sammantagna med Agneta Karlssons och Ann Hjerténs uppgifter samt vittnesuppgifterna från Thomas Strand, Jessica Hoff, Margret Johansson och Lars-Göran Högeryd har framkommit att det från augusti 2009 till socialtjänsten i Marks kommun inkom uppgifter beträffande de aktuella barnen som ingav Daiga Jurensone och övriga inom socialtjänsten i Marks kommun oro för att barnen far illa eller riskerade att fara illa. Uppgifterna avsåg iakttagelser av umgängesstödjaren Catharina Berndtsson i samband med umgängen, bl.a. ett överlämnande av barnen från familjehemsmamman Eva Hallgren på Nils Ericsonsplatsen i Göteborg vid ett umgängestillfälle i Slottsskogen i Göteborg i augusti 2009. Det var också uppgifter från familjepedagogen Margret Johansson som närvarade vid umgänget som stöd åt barnens biologiska mor. De uppgifterna avsåg mycket negativa uttalanden från ett av barnen gentemot den biologiska modern. Andra oroväckande uppgifter kom från advokaten Christina Birke, som var barnens ombud i en LVU-process vid länsrätten, och grundades på hennes iakttagelser efter ett hembesök i familjehemmet i augusti 2009. Daiga Jurensone ansåg att familjehemsföräldrarna Eva Hallgren och Anders Hallgren visade bristande förtroende för socialtjänsten i Marks kommun vilket oroade henne eftersom familjehemmet var Marks kommuns uppdragstagare. Daiga Jurensone oroades också av information om att Eva Hallgren själv skaffade in uppgifter om barnens biologiska mor och hennes anhöriga samt av att Eva Hallgren höll kontakt med och informerade barnens syskons familjehem. Hon oroades vidare av att hon fått uppfattningen att Eva Hallgren och Anders Hallgren av Vara kommun bibringats uppfattningen att familjehemsplaceringen hos dem skulle bli långvarig och bestå under barnens uppväxt. Daiga Jurensone ansåg att Eva Hallgren hindrade barnen från att ha kontakt med deras biologiska bakgrund. Även uppgifter från barnens förskola ingav Daiga Jurensone oro.

Även familjehemmet framförde genom Eva Hallgren oro för barnens välbefinnande, men hon ansåg inte att hon fick någon respons från socialtjänsten i Marks kommun.

Att under dessa förhållanden inte inleda en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL framstår för tingsrätten som en anmärkningsvärd underlåtenhet.

Frågan är då om utredningsskyldigheten uppfyllts trots det. Den frågans besvarande utgör en del av nästa gärningsmoment om *underlåtenhet att vidta nödvändiga åtgärder för att på ett grundligt och allsidigt sätt utreda de uppgifter och den oro som från augusti 2009 uppkommit kring barnen.*

Daiga Jurensone samt Agneta Karlsson och Ann Hjertén har invänt att Daiga Jurensone, trots underlåtenheten att inleda en formell utredning, genomfört den utredning som behövdes inför omplaceringsbeslutet. För prövningen av denna invändning uppmärksammar tingsrätten särskilt följande omständigheter.

Av utredningen i målet framgår att Daiga Jurensone haft kontinuerlig kontakt med den biologiska modern och träffat henne varje vecka. Det framgår även att hon efter att ha samtalat med Eva Hallgren och Anders Hallgren vid ett hembesök i familjehemmet den 26 maj 2009 i samband med att Marks kommun tog över ärendet från Vara kommun, sammanträffade med Eva Hallgren vid ett umgängestillfälle mellan barnen och deras biologiska mor i Borås djurpark den 15 juli 2009, vid ett möte hos socialtjänsten i Marks kommun den 8 september 2009 och vid ett möte med Eva Hallgren och Anders Hallgren den 17 september 2009 på Eva Hallgrens arbetsplats i Lidköping. Daiga Jurensone gjorde således inte något hembesök i familjehemmet efter den 1 juni 2009 då Marks kommun tog över ärendet från Vara kommun. Daiga Jurensone har uppgett att hon tänkt göra ett hembesök den 17 september 2009, men att det inte blev av eftersom Eva Hallgren ville att de skulle träffas på hennes arbetsplats.

Några samtal med barnen hade Daiga Jurensone över huvud taget inte och hon träffade dem inte efter umgängestillfället i Borås djurpark den 15 juli 2009. Daiga Jurensone har uppgett att ett av skälen till att hon inte besökte barnen var tidsbrist på grund av att hon hade en mycket stor arbetsbörda, men också att ett skäl var att hon inte ansåg det vara relevant att göra hembesök hos barnen.

Daiga Jurensone fick dock uppgifter om barnen från Catharina Berndtsson, Margret Johansson och Christina Birke samt från barnens förskola och BVC.

Vad gäller bl.a. uppgifterna från Catharina Berndtsson och förskoleläraren Ingis Andersson har Daiga Jurensone gjort anteckningar i socialtjänstens händelseförteckningar beträffande barnen. Såväl Catharina Berndtsson som Ingis Andersson har dock under vittnesförhör uppgett att Daiga Jurensones anteckningar inte i alla delar korrekt återger vad de sagt.

Vad beträffar Catharina Berndtssons uppgifter avser de inte alls hur barnen hade det i familjehemmet utan enbart vid de övervakade umgängen med deras biologiska mor. Även om dessa umgängen under år 2009 successivt blivit mer frekventa än de varit tidigare rörde det sig om ett mindre antal timmar i månaden. Barnen tillbringade den helt övervägande delen av sin tillvaro hos Eva Hallgren och Anders Hallgren i familjehemmet och på förskolan. Catharina Berndtssons uppgifter är följaktligen av intresse i fråga om hur umgängen fungerade, men säger inte något om barnens vardagliga tillvaro i familjehemmet.

Ingis Andersson har uppgett att hon anser att de anteckningar som Daiga Jurensone gjort om Ingis Anderssons uppgifter till henne delvis är anmärkningsvärt feltolkade och inte stämmer med vad Ingis Andersson sagt. Det används uttryck i anteckningarna om ett av barnen som Ingis Andersson aldrig skulle ha använt. Ingis Andersson har förklarat att hon kände det som att det hon sagt använts för att säga något annat, för att göra det sämre för barnen. Det är vidare felaktigt när det står att

familjehemsmamman var ångestfylld. Det har aldrig varit Ingis Anderssons uppfattning att Eva Hallgrens oro eller ångest lagts på barnen. För Ingis Andersson kändes det som att det som antecknats gjorts om för att flickan skulle verka mer utsatt än hon i själva verket var.

Christina Birkes redovisade uppfattning grundas på ett enda relativt kort besök i familjehemmet där hon träffade Eva Hallgren och Anders Hallgren samt barnen. Enligt Christina Birke talade Eva Hallgren närmast oavbrutet under besöket och Christina Birke talade inte alls med barnen som var helt tysta. Christina Birke har dock under vittnesförhör uppgett att hon vid besöket fick intrycket att familjehemmets oro bidrog till att umgänget inte fungerade, att barnens oro mer kom från familjehemmet än från mötena med den biologiska modern. Barnen sa ingenting men deras beteende ledde henne till denna slutstats. Daiga Jurensone har i förhöret sagt att hon inte närmare minns vad Christina Birke sa till henne om barnens situation i familjehemmet, men att Christina Birke inte tyckte att barnen hade det bra i familjehemmet.

I fråga om BVC:s synpunkt att BUP borde kopplas in valde Daiga Jurensone, att i stället själv kontakta en barnpsykolog och redogöra för barnens situation så som hon uppfattade den och på grund av dessa uppgifter inhämta och anteckna barnpsykologens bedömning.

Angående frågan om handledning åt Eva Hallgren och Anders Hallgren framgår av utredningen i målet att dessa, några dagar efter att de den 8 september 2009 erbjudits handledning av Lars-Göran Högeryd, i ett e-postmeddelande till socialtjänsten i Marks kommun accepterat att ta emot handledning. Lars-Göran Högeryd har under vittnesförhör i tingsrätten uppgett att han bedömde att handledningen skulle komma att bli meningsfull och skapa möjligheter till förbättrade förhållanden. Daiga Jurensone har dock förklarat att hon ansåg att Eva

Hallgren och Anders Hallgren vägrade att ta emot handledning och att det inte skulle vara meningsfullt med handledning.

Daiga Jurensone har uppgett att trots att socialtjänsten den 9 september 2009 började planera en återförening med barnens biologiska mor ledde detta inte till någon utredning angående vårdplanen eller till att en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL inleddes. Som skäl har hon uppgett att de hade ”fullt upp” med omplaceringsfrågan.

Agneta Karlsson har enligt egna uppgifter, vilka stöds av utredningen i övrigt, varit väl insatt i handläggningen av det aktuella ärendet. Det var hon som kontinuerligt informerade verksamhetschefen Bengt Sahlberg och Ann Hjertén om ärendet. Hon har uppgett att hon hade ovanligt mycket information i detta ärende på grund av att det var turbulent. Hon fick i första hand information från förste socialsekreteraren Jessica Hoff, men också från Daiga Jurensone och Thomas Strand. Enligt Agneta Karlsson var informationen från Christina Birke angående barnens situation och säkerhet i familjehemmet viktig. Agneta Karlsson har förklarat att när omplaceringen av barnen började planeras i september 2009 hade hon ingen uppfattning angående om den biologiska modern hade förmåga att ta hand om barnen. Agneta Karlsson såg ingen anledning att ifrågasätta Daiga Jurensones bedömning. Hon vet inte om hon vid tiden omplaceringsbeslutet var medveten om att handläggarna inte hade träffat barnen sedan Marks kommun tagit över ärendet från Vara kommun. Enligt Agneta Karlsson visste Daiga Jurensone och övriga inom socialtjänsten att det krävdes socialutskottets beslut för att omplacera barnen. Hon kommer inte ihåg varför det togs som ett ordförandebeslut, men ett av skälen till att beslutet inte föredrogs för socialutskottet var att det fanns ”läckor” i utskottet. Delar av socialutskottet, t.ex. Ann Hjertén, kände den 15 oktober 2009 till planerna på omplacering, men Agneta Karlsson kan inte svara på varför ärendet inte togs upp eller diskuterades vid utskottssammanträdet den dagen.

Agneta Karlsson har i förhöret påtalat att hon ansåg det mycket olämpligt att familjehemmet bytt barnens förnamn och att de därigenom skadat barnen. Hon har dock tillagt att namnbytet kan ha skett i samråd med Vara kommun. Av förhören med Stina Lindell samt med Anders Hallgren och Eva Hallgren framgår att namnbytet gjordes på inrådan av Vara kommun på grund av den hotbild som fanns mot barnen då de familjehemsplacerades hos Eva Hallgren och Anders Hallgren och som också medförde att familjehemmets adress var skyddad. Även Marks kommun beslutade så sent som den 15 oktober 2009 att adressen skulle förbli skyddad. Det är mot denna bakgrund svårt att förstå att Agneta Karlsson lägger namnbytet till grund för sin uppfattning att Eva Hallgren och Anders Hallgren skadat barnen.

Agneta Karlsson har vidare uppgett att det var familjehemmets förhållningssätt till sitt uppdrag från Marks kommun som var det viktiga problemet, inte familjehemmets vård av barnen. Hennes uppfattning var att det skriftliga underlag som fanns vid omplaceringsbeslutet var tillräckligt.

Jessica Hoff har under vittnesförhör i tingsrätten uppgett att det vid umgängen mellan barnen och deras biologiska mor kom fram uppgifter som gjorde att socialtjänsten undrade hur barnen hade det i familjehemmet. Jessica Hoff hade i september 2009 uppfattningen att socialsekreterarna gjort hembesök i familjehemmet, men hon visste inte hur många gånger. Daiga Jurensone och Thomas Strand sa flera gånger att Eva Hallgren och Anders Hallgren vägrade att ta emot handledning. Hon hörde också att familjehemmet såg barnens placering som en ”uppväxtplacering” och att det fanns en hotbild. Jessica Hoff har uttryckt att hon kan förstå om familjehemsföräldrarna utifrån deras roll var oroliga och negativa till utvidgat umgänge med den biologiska modern. Hon deltog vid möten den 9, 21 och 23 september 2009 då omplaceringen planerades. Hon minns att Daiga Jurensone och Thomas Strand var upprörda och förvånade över att familjehemmet kunde byta namn på barnen.

Jessica Hoff har vidare uppgett att hon den 28 oktober 2009 mötte Daiga Jurensone i korridoren och att denna då sa ”bara så du vet, i dag flyttar vi barnen”. Jessica Hoff blev förvånad och frågade om det fanns nämndbeslut. Hon minns inte vad hon fick för svar, men hon fick uppfattningen att det inte fanns något nämndbeslut och hon blev helt ställd och tänkte att det inte var bra.

Enligt Jessica Hoff var arbetsläget pressat och Daiga Jurensone sa till henne att hon inte hann med sina arbetsuppgifter. Jessica Hoff informerade Agneta Karlsson om det svåra arbetsläget på enheten, men Agneta Karlsson svarade att det inte gick att göra något åt eftersom det var anställningsstopp.

Thomas Strand har uppgett att Eva Hallgren uttryckte misstro mot den romska kulturen och att det förekom uppgifter om att barnen sagt ofördelaktiga saker om sin biologiska mamma, men han tog inte upp det med Eva Hallgren och undersökte inte närmare omständigheterna. Han har vidare uppgett att Eva Hallgren och Anders Hallgren hade behov av handledning och att det skulle ha varit till hjälp i situationen. Han har som förklaring till att socialtjänsten fortsatte med omplaceringsplanerna trots att familjehemmet hade accepterat handledning uppgett att de misstrodde Eva Hallgrens avsikter.

Beträffande frågan om ”uppväxtplacering” har den tilltänkte handledaren Lars-Göran Högeryd i förhör vid tingsrätten uppgett att om det var så att Eva Hallgren och Anders Hallgren hade fått uppgift från Vara kommun att det rörde sig om en ”uppväxtplacering” så kan han absolut förstå att Eva Hallgren uppträdde som hon gjorde då hon inte är professionell i den meningen som socialtjänstens tjänstemän är.

Socialstyrelsen har vid sin tillsyn konstaterat att den skriftliga dokumentationen har brustit. Var och en av de tilltalade har hållit med om att den skriftliga

dokumentationen i ärendet varit bristfällig. De har dock gjort gällande att nödvändiga utredningsåtgärder vidtagits även om dessa inte dokumenterats. Genom förhören med de tilltalade har emellertid inte framkommit några väsentliga uppgifter varav framgår att icke dokumenterade konkreta utredningsåtgärder i den mening som avses i 11 kap. 1 § SoL har företagits. Inte heller genom de omfattande vittnesmålen har uppgifter framkommit som visar att några egentliga utredningsåtgärder utöver de som framgår av den skriftliga dokumentationen har förekommit.

Det finns enligt tingsrätten anledning att uppmärksamma skillnaden mellan socialnämndens uppgifter, enligt då gällande 5 kap. 1 § b socialtjänstförordningen, att noga följa vården av barn som vårdas i ett familjehem och socialnämndens skyldighet enligt 11 kap. 1 § SoL att utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

Vissa av de åtgärder som Daiga Jurensone har vidtagit rörande de aktuella barnen och som hon och övriga tilltalade gjort gällande ska anses vara att bedöma som faktiska utredningsåtgärder av samma slag som avses i 11 kap. 1 § SoL synes enligt tingsrättens mening snarare vara att hänföra till Daiga Jurensones uppgift att noga följa vården av barnen. En sammanblandning av dessa uppgifter är inte avsedd av lagstiftaren och riskerar att leda till otydlighet och i förlängningen till rättsosäkerhet.

Vid bedömningen av Daiga Jurensones kontakter med familjehemmet och hennes ansträngningar att få till stånd hembesök efter den 26 maj 2009 noterar tingsrätten att det första mötet, som var planerat att ske i familjehemmet, var mötet på Eva Hallgrens arbetsplats den 17 september 2009. Det ägde rum åtta dagar efter det att Daiga Jurensone och andra tjänstemän inom socialtjänsten i Marks kommun vid ett möte den 9 september 2009 beslutat att arbeta för att barnen skulle återförenas med

sin biologiska mor senast sommaren 2010 samt att undersöka möjligheten att placera barnen på ett jourhem i närheten av den biologiska modern. Planerna på att omplacera barnen påbörjades sålunda utan att Daiga Jurensone eller någon annan från socialtjänsten i Marks kommun hade besökt familjehemmet eller talat med barnen efter det att Marks kommun tagit över ärendet den 1 juni 2009.

Vad gäller underlåtenheten att efterkomma BVC:s önskemål i september 2009 att koppla in BUP har Daiga Jurensone inte lämnat annan förklaring än att hon ansåg att det inte var relevant i det skedet och att det då inte var nödvändigt att göra något så akut som att kontakta BUP. Med hänsyn till att Daiga Jurensone vid samma tid ansåg att barnens förhållanden var så oroväckande att hon börjat planera att omplacera barnen till ett jourfamiljehem, utan att i förväg informera barnen eller deras familjehemsföräldrar, är hennes förklaring svår att förstå och underlåtenheten framstår som anmärkningsvärd.

Daiga Jurensone har uppgett att ett av skälen till att hon inte inledde en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL var att hon hade ”fullt upp” med att genomföra den aktuella omplaceringen av barnen. Enligt tingsrättens mening borde en förutsättning för denna omplacering rätteligen ha varit att omplaceringsfrågan först grundligt och allsidigt utretts. Daiga Jurensones underlåtenhet att inleda en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL utgör med hänsyn härtill ett uppenbart felaktigt handläggningssätt.

Med hänsyn till vad som sålunda framkommit om socialtjänstens förfarande under perioden början av hösten 2009 till den 28 oktober 2009 är det tydligt att Daiga Jurensone inte grundligt och allsidigt utrett de uppgifter och den oro som från augusti 2009 uppkommit kring barnen.

Vad gäller Agneta Karlssons delaktighet i socialtjänstens handläggning av ärendet gör tingsrätten följande överväganden. Agneta Karlsson var enhetschef och i den egenskapen Daiga Jurensones chef. Enligt Marks kommuns delegationsordning

hade Agneta Karlsson i fråga om 11 kap. 1 § SoL dels – i likhet med Daiga Jurensone – delegation att inleda utredning/ärende och avsluta utredning/ärende med anledning av ansökan, dels delegation – såsom enhetschef – att besluta att utredning inte ska inledas eller att inledd utredning ska avslutas eller att utredning inte ska föranleda åtgärd med anledning av anmälan.

Agneta Karlsson har visserligen inte varit handläggare av ärendet, men har i sin roll som enhetschef varit väl insatt i handläggningen och löpande fått information från sina underställda tjänstemän. Hon har också i sin tur fört informationen vidare till verksamhetschefen Bengt Sahlberg och till Ann Hjertén och socialutskottets övriga ledamöter. Agneta Karlsson har själv uppgett att hon var mer insatt i detta ärende än i andra ärenden. Av utredningen framgår att ärendet ständigt varit på tal bland både tjänstemän och politiker samt att Agneta Karlsson helt och hållet stått bakom Daiga Jurensones sätt att handlägga ärendet fram till ordförandebeslutet om omplacering. Genom att Agneta Karlsson under angivna förhållanden godtagit och inte ifrågasatt Daiga Jurensones handläggning samt inte sett till att en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL inletts, finner tingsrätten utrett att även Agneta Karlsson, så som åklagaren har påstått, av oaktsamhet åsidosatt vad som gällt för hennes tjänst som enhetschef genom att underlåta att vidta nödvändiga åtgärder för att få de uppgifter och den oro som från augusti 2009 uppkommit kring barnen utredda på ett grundligt och allsidigt sätt.

I fråga om Ann Hjertén gör tingsrätten följande överväganden. Ann Hjertén har uppgett att socialtjänsten i Marks kommun inte hade haft ett så jobbigt ärende tidigare. Ärendet var uppe till diskussion vid i stort sett varje sammanträde med socialutskottet – som hölls var tredje vecka – även om det inte protokollförts. Vara kommun hade haft en annan syn på kulturella frågor, det framgick av en riskanalys som gjorts av Vara kommun i vilken det fanns en negativ beskrivning av romer. Ann Hjertén fick sin mesta information av Bengt Sahlberg och Agneta Karlsson, inte så mycket av Daiga Jurensone eller Thomas Strand. Agneta Karlsson var den

som var med i socialutskottet och informerade. Den biologiska moderns situation hade vid den tiden förbättrats och det var viktigt att barnens umgänge med henne utvecklades. Det fanns en målsättning att barnen skulle flytta till sin biologiska mor följande sommar. Ann Hjerténs intryck var att det gjordes en ganska grundlig utredning angående den biologiska moderns och barnens situation. Ann Hjertén har haft svårt att svara på hur barnen hade det i familjehemmet, men hon vet att det talades om vissa brister, t.ex. angående deras klädsel. Enligt Ann Hjerténs uppfattning var det mest oroande den oerhörda ångest som barnen visade, det tenderade enligt henne att närma sig psykisk misshandel. Det fanns en politiker i socialutskottet som ibland ifrågasatte handläggningen och det uppdagades senare att hon inte höll informationen inom socialutskottet, det fanns således en ”läcka”. Ann Hjertén vet inte hur många umgängen med den biologiska modern som förekom sedan Marks kommun tagit över ärendet från Vara kommun. Hennes uppfattning är att problemen accelererade vid varje umgänge, att situationen blev ohållbar och att barnen for illa. Tjänstemännen hade försökt att tala med Eva Hallgren men utan resultat; hon vet inte hur många gånger. Ann Hjertén har uppgett att hon vet att Eva Hallgren och Anders Hallgren nekat att ta emot handledning, men att hon den 27 oktober 2009 visste att de ”i slutet när det var mer eller mindre beslutat” hade accepterat handledning. Det hade hon fått höra vid det senaste sammanträdet i socialutskottet. I samband med socialutskottets sammanträde den 15 oktober 2009 fick Ann Hjertén reda på att omflyttningen planerats sedan tidigare. Hon visste att socialtjänsten inte hade gjort några besök i familjehemmet sedan besöket i maj 2009 och att det var svårt att få komma dit. Vid ett utskottssammanträde hade tjänstemännen informerat om nekade hembesök. Ann Hjertén har förklarat att hon anser att den utredning som redovisades inför beslutet den 27 oktober 2009 var tillräcklig, saklig och opartisk, men inte dokumenterad, vilket hon anser var olyckligt.

Ann Hjertén har i förhöret i viss mån uttryckt mer negativa synpunkter på barnens situation i familjehemmet än hennes uppgiftslämnare, bl.a. Agneta Karlsson och

Daiga Jurensone, gjort. Exempelvis har hon sagt att det mest oroande var den oerhörda ångest som barnen visade och att det tenderade att närma sig psykisk misshandel. Agneta Karlsson och Daiga Jurensone har inte använt så starka ord. Utredningen i målet ger ingen entydig förklaring till denna skillnad.

Ann Hjertén har, så som redovisats ovan, uppfattningen att utredningen inför beslutet den 27 oktober 2009 var tillräcklig, saklig och opartisk, men inte dokumenterad.

Tingsrätten har till skillnad från Socialstyrelsen vid dess handläggning av tillsynsärendet inte varit hänvisad till enbart den skriftliga dokumentationen utan har tagit del av långa och uttömmande förhör med såväl de tilltalade som ett flertal vittnen.

Enligt tingsrättens uppfattning har emellertid den omfattande muntliga bevisningen inte i någon högre grad tillfört uppgifter som visar att socialtjänstens utredningsåtgärder i det aktuella ärendet varit mer omfattande, sakliga eller opartiska än vad som framgår av den skriftliga dokumentationen.

Med hänsyn till vad som sålunda framkommit genom förhören och övrig utredning anser tingsrätten att det blivit klarlagt att det underlag som presenterades för Ann Hjertén vid föredragningen den 27 oktober 2009 var behäftat med sådana brister och oklarheter att det framgick att underlaget inte hade föregåtts av grundlig och omsorgsfull utredning som allsidigt klarlagt de förhållanden som var av betydelse i ärendet. Genom att underlåta att begära en komplettering av underlaget har Ann Hjerténs åsidosatt vad som gällt för hennes uppdrag som ordförande i socialnämndens socialutskott.

Beträffande frågan om socialutskottets ordförande Ann Hjertén *fattat beslutet enligt 11 § tredje stycket LVU trots att situationen inte var akut* gör tingsrättens följande överväganden.

Daiga Jurensone har gjort gällande att barnens situation var akut och att det var nödvändigt att fatta ett beslut om att barnens skulle omplaceras från familjehemmet till ett jourhem utan att avvakta socialutskottets nästa sammanträde.

Enligt Daiga Jurensone var situationen akut beroende på att familjehemsföräldrarna Eva Hallgren och Anders Hallgren inte samarbetade i arbetet med att utöka umgänget mellan barnen och deras biologiska mor och med att återförena dessa med varandra. Eva Hallgren talade, enligt Daiga Jurensone, illa om barnens biologiska mor och uttryckte sig nedsättande om hennes kulturella bakgrund, även inför barnen. Vidare anser Daiga Jurensone att familjehemsföräldrarnas inställning till och bristande förtroende för Marks kommun bidrog till att situationen var akut. Hon har under förhör i tingsrätten uppgett att hon var orolig för att familjehemsföräldrarna skulle föra bort barnen eller på annat sätt se till att ingen annan fick hand om barnen om de i förväg fick kännedom om att barnen skulle omplaceras. Hon har därvid tillagt att hon inte kan tänka sig att ha ett barns död på sitt samvete. Hon har i förhöret också uppgett att hon och hennes kollegor misstänkte att det fanns en ”läcka” i socialutskottet vilket innebar en risk för att familjehemsföräldrarna skulle få förhandskännedom om omplaceringsbeslutet för det fall socialutskottet skulle ta ställning till frågan på ett av sina sammanträden.

Agneta Karlsson och Ann Hjertén har båda i förhör uppgett att de delar Daiga Jurensones bedömning av situationen. Var och en av Daiga Jurensone, Agneta Karlsson och Ann Hjertén har uppgett att ärendet med de aktuella barnen, deras syskon och deras biologiska mor ständigt var aktuellt inom socialtjänsten i Marks kommun vid denna tid och att det var på tal vid samtliga sammanträden i

socialutskottet under denna period. Socialutskottet sammanträdde var tredje vecka, bl.a. den 15 oktober 2009 och skulle därefter sammanträda den 5 november 2009.

Agneta Karlsson har uppgett att hon inte har någon klar minnesbild av skälet till att beslutet om omplacering togs som ett ordförandebeslut. En av anledningarna var att det fanns en oro för hur Eva Hallgren skulle agera om hon fick reda på omplaceringen i förväg och att hon inte skulle släppa barnen ifrån sig. De ville minimera skadan för barnen. En annan anledning var att det fanns risk att politiker i socialutskottet "läckt" information till Eva Hallgren om ärendet föredragits i socialutskottet. Enligt Agneta Karlssons bedömning hade de inte haft barnens bästa för ögonen om de informerat barnen och familjehemmet i förväg.

Ann Hjertén har angående beslutet den 27 oktober 2009 uppgett att hon blev kontaktad av Agneta Karlsson för att det behövdes ett snabbt beslut om överflyttning av barnen eftersom de for illa. Ann Hjertén frågade om det inte kunde vänta till nästa utskottssammanträde, men det ville inte tjänstemännen eftersom det fanns en "läcka". De var oroliga att det i så fall skulle komma fram i förväg till familjehemmet och för vad som i så fall skulle kunna hända. Eftersom Ann Hjertén upplevde ärendet som jobbigt ville hon att socialutskottets vice ordförande skulle närvara vid föredragningen. Agneta Karlsson och Daiga Jurensone var också närvarande vid föredragningen. Enligt Ann Hjertén var de självklart fullt medvetna om att omplaceringen innebar ett trauma för barnen, men frågan var vad som skulle kunna hända om barnen inte omplacerades. Med tanke på det trauma barnen fick utstå vid varje umgängestillfälle ville de inte ta några risker med barnen utan ge dem stöd. Om de hade väntat med beslutet till nästa utskottssammanträde den 5 november 2009 skulle det tagit ytterligare längre tid och orsaka ny ångest hos barnen. Även oron för den ovan beskrivna "läckan" bidrog till den akuta situationen som uppstått efter den 15 oktober 2009. Om omplaceringsplanerna skulle komma fram till familjehemmet skulle i stort sett vad som helst kunna hända. Ann Hjertén

anser att det är mycket ovanligt att inte informera familjehemmet om en omplacering.

Av utredningen framgår att redan den 9 september 2009 hade Daiga Jurensone, Thomas Strand, Jessica Hoff och Mia Johansson ett möte där de beslutade att arbeta för att barnen skulle återförenas med den biologiska modern senast sommaren 2010 samt att undersöka möjligheten att placera barnen på ett jourhem i närheten av den biologiska mamman. Vidare framgår att Daiga Jurensone och Thomas Strand den 11 september 2009 träffade Catharina Berndtsson och hennes kollega Laila från Gryning vård och diskuterade familjehemsplaceringen och för att undersöka möjligheten att flytta barnen till ett jourhem i Gryning vårds regi. Den 21 september 2009 möttes Daiga Jurensone, Thomas Strand, Jessica Hoff och Margret Johansson för att diskutera ärendet. Den 23 september 2009 var det ett möte mellan Daiga Jurensone, Thomas Strand, Jessica Hoff, Mia Johansson och Margret Johansson för att diskutera ärendet. Mötet beslutade att en omplacering av barnen måste ske snarast, att familjehemmet och barnen inte skulle informeras i förväg, att Catharina Berndtsson från Gryning vård skulle medverka vid omplaceringen och att Gryning vård skulle anlitas för att få ett jourhem till barnen. Den 29 september 2009 träffade Daiga Jurensone Gryning familjecenter som presenterade ett möjligt familjehem. Den 6 oktober 2009 gjorde Daiga Jurensone och Thomas Strand ett besök i jourhemmet. Den 8 oktober 2009 träffade Daiga Jurensone och Thomas Strand Catharina Berndtsson från Gryning vård där planen för omplaceringen redovisades. Den 9 oktober 2009 skrev Daiga Jurensone en planering för omplaceringen. Datumet bestämdes till den 28 oktober 2009. Den 13 oktober 2009 inkom en skrivelse från Eva Hallgren med begäran om företräde inför socialnämnden. Den 15 oktober 2009 skrev Ann Hjertén till Eva Hallgren och Anders Hallgren att de var välkomna att träffa socialutskottets presidium den 30 oktober 2009. Den 22 oktober 2009 antecknade Thomas Strand en sammanfattning och bedömning för omplacering av barnen samt en plan för omplaceringen. Den 26 oktober 2009 skrev Daiga Jurensone två skrivelser som beskrev jourhemsuppdraget för barnen och

Catharina Berndtssons uppdrag i samband med och efter omplaceringen av barnen. Den 27 oktober 2009 fattade ordföranden i socialutskottet Ann Hjertén enligt 11 § tredje stycket LVU att beslut att omplacera barnen och den 28 oktober 2009 omplacerades barnen till ett jourhem i samband med ett umgänge med den biologiska modern.

Av utredningen framgår sålunda att omplaceringen inte var en akut uppkommen fråga efter socialutskottets senaste sammanträde den 15 oktober 2009 utan att den förberetts och planerats i vart fall från den 9 september 2009. Det framgår även att Daiga Jurensone uppgett att hon ansåg att det inte var nödvändigt att göra något så akut som att ringa BUP när BVC i september vänt sig till henne för att få en remiss till BUP för barnen. Vidare framgår att Daiga Jurensone den 9 oktober 2009 skrev en planering för omplaceringen och då bestämde datum till den 28 oktober 2009. Varken Daiga Jurensone eller Agneta Karlsson har påstått att oron, åtminstone inte i första hand, gällde barnens dagliga omsorg i familjehemmet. Det finns inget dokumenterat belägg för att Eva Hallgren skulle ha talat illa om barnens biologiska mor inför dem eller att hon nedvärderat deras kulturella bakgrund. Beträffande påståendena om att Eva Hallgren skulle ha sagt till barnen att deras biologiska mor skulle förgifta dem med mat eller skulle kunna döda Eva Hallgren har inte någon av de i målet hörda personerna uppgett att de själva hört barnen återge detta, däremot att barnens biologiska mor lämnat sådana uppgifter om vad något av hennes andra barn ska ha yttrat. Någon utredning om sanningshalten och om bakgrunden till angivna yttranden har inte företagits. Daiga Jurensones uppgivna farhågor att barnen skulle kunna föras bort eller rent av berövas livet av familjehemsföräldrarna framstår som helt grundlösa.

Uppgiften om att en ledamot av socialutskottet misstänktes sprida information från utskottssammanträdena till utomstående är enligt tingsrättens mening inte en sådan omständighet som avses med bestämmelsen i 11 § tredje stycket LVU om att ordföranden får fatta beslut om nämndens beslut i frågan inte kan avvaktas.

Tingsrätten anser sammanfattningsvis att situationen inte var akut i den mening som krävs enligt 11 § tredje stycket LVU. Följaktligen har Ann Hjertén, så som åklagaren har påstått, beslutat i frågan trots att situationen inte var akut. Daiga Jurensone och Agneta Karlsson har genom ovan beskrivna förfarande verkat för att Ann Hjertén skulle fatta beslutet.

Angående om beslutet den 28 oktober 2009 att omplacera barnen till ett jourfamiljehem fattats på ett sätt som inneburit påtaglig risk för barnens hälsa och utveckling gör tingsrätten följande bedömning.

Av utredningen i målet framgår att det från flera håll fanns en oro för hur barnen mårde. En sådan oro framfördes av familjehemsföräldrarna, BVC, förskolan, Gryning vård, barnens biologiska mor och advokaten Christina Birke. Socialtjänstens personal delade denna oro. Det har dock inte gjorts gällande att oron, i vart fall inte i första hand, avsåg barnens dagliga vård och omsorg i familjehemmet. Det fanns olika uppfattningar om vad som var den huvudsakliga orsaken till barnens oro. Familjehemsföräldrarna ansåg att barnens umgänge i sig med deras biologiska mor var huvudorsaken. Andra ansåg att det var familjehemsföräldrarnas negativa attityd till utökat umgänge och deras bristande förberedande av barnen inför umgägena som var huvudorsaken.

Ingis Andersson har vittnat om att hon informerat Daiga Jurensone om att barnen hade stort behov av kända miljöer, utan förändringar eller nya personer. Catharina Berndtsson har uppgett att pojken reagerade ängsligt när umgägena med den biologiska modern utökades till sex tillfällen under våren 2009 och kom att involvera ett stort antal personer samt att Eva Hallgren därför fick närvara vid de fyra sista av dessa umgängestillfällen för att minska pojkens ängslan. Catharina Berndtsson har även vittnat om att barnen hade en god och nära relation till familjehemsföräldrarna. Enligt tingsrättens bedömning talar dessa uppgifter, som

sålunda hade framförts till Daiga Jurensone, för att barnen och särskilt pojken kunde uppleva nya miljöer och nya personer negativt, men kände sig trygga med familjehemsföräldrarna.

Socialstyrelsen har i det åberopade tillsynsbeslutet den 16 mars 2010 under rubriken Bedömning anført bl.a. följande. ”Socialstyrelsen anser att vid en omplacering av barn i familjehem måste socialnämnden göra en noggrann avvägning mellan de olika faktorer som ligger till grund för eller emot att en omplacering ska ske. Barnets bästa ska vara i fokus i enlighet med bestämmelserna i SoL och LVU. Särskilt viktigt är det i fall som detta då barnen varit placerade i samma familjehem under lång tid. I yttrande och dokumentation framkommer inte tillräckliga underlag till stöd för socialnämndens agerande vid omplaceringen. Om det inte rört sig om mycket allvarliga missförhållanden där barn far illa, som till exempel våld och övergrepp, och barnen akut måste omplaceras bör socialnämnden i första hand skyndsamt utreda och försöka komma tillrätta med problemen. – Om socialnämnden genomfört en allsidig och grundlig utredning hade de haft ett tydligt underlag för sitt beslut där också barnens bästa varit i fokus. Ifall socialnämnden efter genomförd utredning bedömt att barnen ska omplaceras borde detta skett på ett planerat och strukturerat sätt. En omplacering eller hemflytt som sker abrupt utifrån bristfällig planering och uppföljning kan innebära en påtaglig risk för barnens hälsa och utveckling. Bristfälliga insatser kan leda till fler uppbrott och nya placeringar för barnen.”

Det framstår som synnerligen svårförklarligt varför Daiga Jurensone under nämnda förhållanden avstod från att besöka barnen i familjehemmet och inte heller hade några samtal med barnen. Hennes förhållningssätt synes för övrigt inte stå i överensstämmelse med den ovan nämnda uppgiften att noga följa vårderna av barnen i familjehemmet.

Hon och hennes medarbetare försökte inte heller involvera familjehemsföräldrarna för att därigenom förbereda barnen inför uppbrottet från familjehemmet och omplaceringen till en ny främmande miljö.

Vid en samlad bedömning av omständigheterna kring socialtjänstens ifrågavarande ärende och barnens situation anser tingsrätten att det framkommit att beslutet om omplaceringen av barnen från familjehemmet där de vistats i flera år till ett jourfamiljehem utan att förbereda barnen och familjehemmet fattats på ett sätt som inneburit påtaglig risk för barnens hälsa och utveckling. Av vad som redovisats ovan om Daiga Jurensone och Agneta Karlssons delaktighet i denna del är det även utrett att de har medverkat till omplaceringen på sätt åklagaren har angett.

Tingsrätten har sålunda funnit att åtalet i dess helhet är styrkt. Daiga Jurensone, Agneta Karlsson och Ann Hjertén har följaktligen gjort sig skyldiga till tjänstefel. Tingsrätten delar åklagarens uppfattning att det inte varit fråga om uppsåtliga tjänstefel.

Frågan är hur respektive tilltalads oaktsamhet ska bedömas, dvs. om oaktsamheten varit brottslig eller inte.

Det är inte avgörande för straffansvaret för tjänstefel att en skadlig effekt konkret kan påvisas i det enskilda fallet (se prop. 1988/89:113 s 16).

Bedömningen av om ett tjänstefel är att anse som ringa eller inte ska ske med beaktande av samtliga omständigheter. Inom vården av unga och socialnämndens verksamhet i övrigt måste det ställas höga krav på en noggrann, omsorgsfull och rättssäker behandling. De tilltalade har i detta fall inte levt upp till dessa höga krav.

Av utredningen framgår att arbetsförhållandena inom socialtjänsten i Marks kommun, under den aktuella tiden varit besvärande och svåra att hantera. Daiga

Jurensone förefaller ha haft en mycket stor arbetsbörda, som hon påtalat för sina överordnade, men utan att få någon arbetslättnad. Det är å ena sidan förklarligt att hon under sådana förhållanden inte förmått iaktta samma aktsamhet som under normala arbetsförhållanden. Daiga Jurensone är å andra sidan en erfaren och välutbildad socialsekreterare. Den oaktsamhet som hon visat vid handläggningen av ärendet har vid en sammantagen bedömning av omständigheterna avvikit från den eftersträlvade normen i sådan grad att straffrättsligt ansvar bör följa. Även om Daiga Jurensone hade en hög arbetsbelastning kan gärningarna sålunda inte bedömas som ringa.

Agneta Karlsson och Ann Hjertén har inte tyngts av en sådan arbetsbörda som Daiga Jurensone haft. Var och en av dem är välutbildade, kunniga och erfarna inom sitt yrkesområde.

Agneta Karlsson har haft ett övergripande ansvar för handläggningen av ärendena på den enhet som hon var chef för och hon har varit väl insatt i det aktuella ärendet. Den oaktsamhet som Agneta Karlsson ådagalagt vid åsidosättandet av vad som gällt för hennes tjänst som enhetschef har avvikit från den eftersträlvade normen i sådan grad att oaktsamheten inte bör bedömas som ringa.

Ann Hjertén har som ordförande i socialutskottet haft det yttersta ansvaret. Genom att själv fatta ett ordförandebeslut har hon dessutom tagit på sig ett än större ansvar än det hon hade som en av flera ledamöter i socialutskottet. Den oaktsamhet, som hon enligt vad som anförts ovan, visat vid åsidosättandet av vad som gällt för hennes uppdrag som ordförande i socialnämndens socialutskott i Marks kommun har avvikit från den eftersträlvade normen i sådan grad att oaktsamheten inte bör bedömas som ringa.

ÅTALSPUNKT 2**Den tilltalades inställning**

Daiga Jurensone har bestritt ansvar för brott. Hon har medgett viss oaktsamhet och vitsordat att utredningen avslutades utan åtgärd den 15 september 2009 efter förslag från henne. Hon har vidare medgett att hon därefter inhämtat ett utdrag ur belastningsregistret beträffande den aktuella flickans far, att hon kallat flickans föräldrar till ett utredningsmöte den 14 oktober 2009 och att hon begärt förlängning av utredningstiden med tre månader trots att utredningen var avslutad. Hon har dock gjort gällande att gärningarna med hänsyn till samtliga omständigheter ska bedömas som ringa och därför inte straffbara, detta särskilt med hänsyn till den ansträngda arbetssituation som hon befann sig i vid den aktuella tiden.

Utredningen

Daiga Jurensone har hörts. Dessutom har vittnesförhör på åklagarens begäran hållits med Aiki Adolfsson.

Åklagaren har åberopat en viss skriftlig bevisning. Den skriftliga bevisningen omfattas i stora delar av sekretess enligt 26 kap. 1 § och 43 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Åklagaren har under sin sakframställning hänvisat till en skriftlig redogörelse för händelser av relevans för åtalet.

Förhöret med Daiga Jurensone har hållits inom stängda dörrar på grund av att utsagan innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt 26 kap. 1 § och 43 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen. Förhørsutsagan redovisas i domen utan angivande av den aktuella flickans namn samt med i övrigt relevanta omständigheter på sådant sätt att tingsrätten inte funnit skäl att sekretessbelägga den i domen intagna redovisningen.

Förhöret med Aiki Adolfsson har hållits inför öppna dörrar och är följaktligen inte sekretessbelagt.

Förhören

Daiga Jurensone

En kollega vid namn Viveka var huvudhandläggare och hon var medhandläggare i ärendet. Viveka har fört journalerna fram till den 17 augusti 2009. Därefter sjukskrevs Viveka. Som medhandläggare fick hon överta ärendet och drev det ensam. Hon var insatt i ärendet. En utredning får ta fyra månader.

Samtidigt som hon handlade detta ärende pågick det andra jobbiga ärendet under åtalspunkten 1. Agneta Karlsson ville att hon skulle handlägga båda ärendena samt ytterligare något ärende samtidigt. Av åtta socialsekreterare var flera frånvarande på grund av föräldraledighet eller sjukskrivning. Arbetsbelastningen var stor och ärendena var svåra och det finns gränser för vad man kan hålla ihop. Det hände otroligt mycket i ärendena. Dokumentation har brustit. Det fanns varken tid eller ork att hålla i så många ärenden. Hon hade inte något stöd kring sig utan stod oerhört ensam i detta. Hon pratade med Agneta Karlsson om arbetssituationen. Agneta Karlsson verkade inte ta in och förstå hur allvarlig arbetssituationen var. Det har varit en oerhörd psykisk press.

Hon har sett till barnets bästa. Föräldrarna motsatte sig till en början utredning om flickan. Att utredningen avslutades råder inget tvivel om. Hon har för sig att hon sagt till Aiki Adolfsson muntligen att utredningen avslutades, det kan även ha nämnts vid mötet den 14 oktober 2009. Det är inte alltid föräldrar meddelas skriftligen att utredningar avslutas, det går bra att meddela detta även muntligen. Man måste sätta detta i relation till allt fokus som hon lagt på de fem barnen i hennes andra ärende. Utredningen avslutades i ordning, därefter ringde rektorn igen

och uttryckte oro för flickan. Det som inte finns dokumenterat är att hon har gjort en förhandsbedömning. Det räcker att något kommer fram för att det kan vara aktuellt att ta upp en utredning. De utredningsåtgärder hon företog låg inom ramen för en öppnad utredning. Det var en sedvanlig utredning enligt 11 kap 1 § SoL.

Den 13 oktober 2009 begärde hon förlängd utredningstid, men hon måste ha varit förvirrad när hon skrev detta för hon missade att den gamla utredningen avslutats. Hon kallade föräldrarna till ett möte den 14 oktober 2009 vilket var det sedvanliga förfarandet i en nyöppnad utredning. I det kaos som rådde vid den tiden måste hon ha missat att formellt öppna en ny utredning. Hon skrev inte den nya utredningen i ett bbic-dokument på grund av att hon inte hann med detta. Hon tog in ett belastningsregisterutdrag för att det behövdes i utredningen. Hon var tvungen att veta vad domen om sexuella övergrepp handlade om. I domen framgick att det handlade om övergrepp på vuxna kvinnor. Hon diskuterade domen med föräldrarna den 14 oktober 2009. När hon visste detta kunde hon gå vidare med utredningen av flickan.

En förklaring till att begäran om konsultationsdokument från förskolan i Fritsla skickades en vecka efter mötet med föräldrarna i oktober kan varit att hon skickat konsultationsdokumentet före mötet men inte gjort journalanteckningen förrän efter mötet och att konsultationsdokumentet feldaterats. Mark kommuns rutiner har varit bristande vilket var en ledningsfråga. Det som hänt här är ett uttryck för bristande rutiner. Allt var korrekt ifyllt fram till den 15 september.

Aiki Adolfsson

Det gjordes en utredning av socialkontoret med anledning av en orosanmälan för hennes dotter år 2009 och det gjordes hembesök hos henne av två kvinnor. Hon minns inte om Daiga Jurensone var en av kvinnorna. De fick sedan vänta länge. Hon och hennes dåvarande man blev kallade till ett möte den 14 oktober 2009 hos socialkontoret i Kinna. På mötet blev det dålig stämning när Daiga Jurensone ville

att de skulle svara på frågor om en tidigare dom mot hennes dåvarande man för sexuellt ofredande. Hon fick känslan att Daiga Jurensone ville överraska henne med informationen om domen. Domen hade inget med hennes dotter att göra. Om domen hade haft med övergrepp mot barn att göra hade ju polisen tagit kontakt med socialen redan då. Hon förstod inte meningen med att ta upp den domen vid mötet. Hon och hennes familj upplevde det som pressande att inte veta om och vad utredningen gällde. Socialtjänsten var inte till någon hjälp för dem. Som hon förstod det inleddes utredningen i juni. Utredningen avslutades utan att de fick besked om det. Efter att ha kontaktat en konsult vid socialtjänsten i januari 2011 fick hon ett dokument där det framgick att utredningen avslutats i september 2009 och som visade att utredningen i övrigt var full av felaktigheter. När hon läste dokumentationen efteråt kändes det som att de ansetts inte vara samarbetsvilliga och inte intresserade av att göra en utredning av dottern. Daiga Jurensone berättade aldrig att utredningen avslutades, däremot fick de veta att en ny utredning inletts. Hon kände inte till att rektorn på förskolan kontaktat socialen och uttryckt oro i september.

Domskäl

Åklagaren har under denna åtalpunkt väckt åtal mot Daiga Jurensone för att hon från den 29 september 2009 till den 26 januari 2011 uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosatt vad som gällt för hennes tjänst som handläggare genom att underlåta att meddela flickans föräldrar att utredningen avslutats den 15 september 2009 och i stället felaktigt meddela flickans föräldrar att utredningen fortsatte samt genom att efter att utredningen avslutats den 15 september 2009 vidta ett flertal utredningsåtgärder såsom att kalla föräldrarna till utredningssamtal samt inhämta handlingar från andra verksamheter och myndigheter.

Daiga Jurensone har bekräftat att utredningen avslutades utan åtgärd den 15 september 2009 efter förslag från henne. Hon har vidare medgett att hon därefter,

sedan rektorn i flickans skola ringt henne och uttryckt oro för flickan, inhämtat ett utdrag ur belastningsregistret beträffande flickans far och att hon den 13 oktober 2009 begärt förlängd utredningstid av den avslutade utredningen samt att hon kallat föräldrarna till ett möte som hölls den 14 oktober 2009.

Av såväl Daiga Jurensones egna uppgifter som av de uppgifter Aiki Adolfsson lämnat framgår att utredningen avslutats utan åtgärd den 15 september 2009, men att Daiga Jurensone därefter vidtagit flera utredningsåtgärder. Genom Aiki Adolfssons vittnesmål framgår också att Daiga Jurensone inte lämnat skriftlig eller muntlig information till Aiki Adolfsson och hennes dåvarande man om att utredningen avslutats. Daiga Jurensones uppgift om att hon ”har för sig” att hon lämnat muntlig information till Aiki Adolfsson vederläggs sålunda av de uppgifter Aiki Adolfsson lämnat under ed.

Som tingsrätten anført under åtalpunkten 1 måste det ställas höga krav på en noggrann och rättssäker behandling inom socialtjänstens verksamhet, inte minst i ärenden som rör barn. Av utredningen framgår att Daiga Jurensone är en kunnig och erfaren socialsekreterare med goda kunskaper om vad som gäller i fråga om utredningar enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen. Under åtalpunkten 2 rör det sig om att utredning inletts men avslutats utan åtgärd och senare fortsatt utan att någon ny utredning inletts.

Daiga Jurensone har när det gäller den aktuella åtalpunkten 2 visat en oaktsamhet som inte är lika allvarlig som oaktsamheten under åtalpunkten 1, men som varit skadlig för flickans föräldrar. Tingsrätten har under åtalpunkten 1 redovisat sin bedömning i fråga om Daiga Jurensones arbetsbörda. Även under denna åtalpunkt anser tingsrätten att Daiga Jurensones oaktsamhet, trots hennes höga arbetsbelastning, inte kan bedömas som ringa.

Daiga Jurensone ska därför även under denna åtalpunkt dömas för tjänstefel.

PÅFÖLJD

Påföljden bör för var och en av de tilltalade bestämmas till böter.

Vid straffmätningen beaktar tingsrätten att det tog mer än fyra år innan de tilltalade fick del av åtalet och att det gått närmare fem år sedan de begick tjänstefelsbrotten. Ärendet har fått stor uppmärksamhet vilket Daiga Jurensone, Agneta Karlsson och Ann Hjertén måste ha upplevt som en stor påfrestning. Det inträffade har också medfört att Agneta Karlsson inte längre arbetar kvar som enhetschef i Marks kommun och att Daiga Jurensone inte arbetar alls.

Med hänsyn härtill bör Daiga Jurensone och Agneta Karlsson samt Ann Hjertén med tillämpning av 29 kap. 5 § första stycket 7 och 8 brottsbalken få ett lägre straff än brottets straffvärde motiverar. Antalet dagsböter bör mot denna bakgrund bestämmas till 50 för Ann Hjertén och Agneta Karlsson samt till 60 för de två tjänstefelsbrott som Daiga Jurensone döms för.

ÖVRIGT

De tilltalade döms för brott för vilket fängelse ingår i straffskalan. De ska därför enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond betala en avgift på 500 kr, som ska föras till en brottsofferfond.

Med hänsyn till Daiga Jurensones, Agneta Karlssons och Ann Hjerténs brottslighet och de samlade konsekvenserna för deras personliga och ekonomiska förhållanden bör återbetalningsskyldigheten avseende försvararkostnaderna sättas ned till cirka en tiondel av respektive försvarares kostnader.

BORÅS TINGSRÄTT

DOM
2014-07-17

B 1059-13

Södra enheten

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se bilaga 2 (DV 400)

Domen får överklagas senast den 7 augusti 2014. Överklagandet ska ställas till Hovrätten för Västra Sverige. Prövningstillstånd krävs.

Ove Lindström

Socialnämnden
 Marks kommun
 511 80 Kinna

Tillsyn enligt 13 kap. 1 § socialtjänstlagen, SoL, avseende socialnämnden i Marks kommun handläggning av barn placerade i familjehem

Beslut

Socialnämnden i Marks kommun uppfyller inte lagstiftningen och dess intentioner i de delar som tillsynen avser. Socialstyrelsen riktar därför sammantaget allvarlig kritik för brister i handläggningen av ärendet på följande punkter:

- Socialnämnden har inte fattat beslut om att inleda utredning enligt 11 kap. 1 § SoL på inkomna uppgifter.
- Socialnämnden har inte genomfört någon utredning avseende barnen innan beslut om ny placering genomfördes den 28 oktober 2009.
- Handläggningen och uppföljningen av barnen har inte beaktat barnens bästa enligt 1 kap. 2 § SoL och 1 § LVU, till exempel vid det akuta genomförandet av omplaceringen.
- Dokumentationen i ärendet är bristfällig och har inte skett i enlighet med bestämmelserna i 11 kap. 5 § SoL.
- Handläggningen har inte varit av god kvalitet i enlighet med 3 kap. 3 § SoL.

De av Socialstyrelsen påtalade bristerna ska åtgärdas av socialnämnden. Socialnämnden ska senast 2010-04-23 lämna en redovisning till Socialstyrelsen om vilka åtgärder som vidtagits och kommer att vidtas för att komma till rätta med de påtalade bristerna, både för socialnämndens arbete och rutiner med barn placerade i familjehem och i det enskilda ärendet. I redovisningen ska även framgå socialnämndens fortsatta insatser för barnen, uppföljning av barnens hälsa, utveckling och behov, socialnämndens kontakt med och stöd till tidigare familjehem och deras kontakt med barnen samt hur barnens behov utifrån barnens bästa ska tillgodoses framöver. I redovisningen ska även framgå socialnämndens handläggning av familjehemmets begäran om att få ta del av handlingar i ärendet.

Socialstyrelsen avslutar ärendet. Redovisningen medför en förnyad tillsyn.

Bakgrund till tillsynen

Klagomål har inkommit till Länsstyrelsen i Västra Götalands län från flera personer, bl. a. familjehemsmamman, gällande socialnämnden i Marks kommuns handläggning av ärende rörande omplacering av två barn, 4 och 5 år, som varit placerade enligt LVU i samma familjehem under flera år.

I klagomålen framförs kritik mot socialnämndens handläggning av ärendet. Kritiken rör bland annat att socialtjänsten i Marks kommun kort tid efter övertagande av ärendet den 1 juni 2009 gjort en helt annan bedömning av ärendet än Vara kommun. Ärendet har varit aktuellt i Vara kommun sedan december 2005. Barnen omplacerades akut den 28 oktober 2009 från tidigare familjehem till ett nytt familjehem utan förberedelse och planering från socialtjänsten med varken barn, familjehem eller förskola. Ingen utredning genomfördes innan beslut om omplacering fattades. Handläggningen av ärendet har haft ett bristande barnperspektiv och inte beaktat barnets bästa. Barnen har sekretesskydd och det finns brister och problem i moderns föräldraförmåga och närmiljö varför socialtjänstens planering och beslut ifrågasätts. Det saknas vårdplan och genomförandeplan i ärendet och övervägande om vårdnadsöverflyttning har inte gjorts.

Länsstyrelsen beslutade att genomföra en tillsyn.

Riksdagen har beslutat att tillsynen av socialtjänsten ska föras över från länsstyrelserna till Socialstyrelsen från och med den 1 januari 2010. Tillsynen har från den 1 januari 2010 genomförts av Socialstyrelsen.

Tillsynens genomförande

Socialnämnden i Marks kommun har inkommit med yttrande. Socialstyrelsen har även tagit del av dokumentation i akterna. Familjehemsmamman har inkommit med kompletterande uppgifter och familjehemmet har även begärt av socialnämnden att få ta del av handlingar i ärendet.

Redovisning av tillsynen*Socialnämnden i Marks kommuns yttrande*

I yttrandet har socialnämnden redogjort för handläggningen av ärendet. Sammanfattningsvis framkommer att Individ- och familjeomsorgens familjehem mottog ärendet gällande barnens vård i familjehem enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, den 1 juni 2009 från Vara kommun. Marks kommun tog även över ärende gällande tre äldre syskon.

Innan ärendet överflyttades hade barnens biologiska mamma överklagat socialnämnden i Vara kommuns beslut om avslag på begäran om att vården enligt LVU skulle upphöra. Överklagandet behandlades i länsrätten i Vänersborg den 20 augusti 2009. Marks kommun var svarande. Under förhandlingen ifrågasatte barnens juridiska ombud hur barnen hade det i famil-

jehemmet. Advokaten uppmanade socialnämnden att se över vårdens genomförande då hon ansåg att familjehemmet påverkade barnen negativt. I dom den 3 september 2009 avslog länsrätten överklagandet.

Vården

Barnen har varit placerade i familjehemmet sedan den 2 december 2005. Redan tidigt efter övertagandet av vården började familjehemmet agera på ett sätt som förvaltningen reagerade på. I dialog med familjehemmet om planering av vården och fortsatt umgänge reagerade familjehemsföräldrarna starkt. De ifrågasatte främst ett utökat umgänge.

Barnens särskilda kontaktpersoner från Gryning vård AB uppgav att umgänget med modern under sommaren 2009 fungerat bra och gått lugnt tillväga. De beskrev dock att överlämningen mellan familjehemmet och Grynings personal var svår för barnen. Familjehemsmodern tog ofta kontakt med de äldre barnens familjehem. Grynings personal gjorde bedömningen att familjehemmet inte satte barnens behov i centrum.

Rektorn på barnens förskola uppgav i samtal med förvaltningen att barnen inte mådde bra och att detta tilltagit under sommaren. Familjehemsmodern uppgav i kontakt med förvaltningen att hon inte hade något förtroende för Marks kommun. Vid möte den 9 september 2009 på socialkontoret uppgav familjehemsmodern att "jag kan inte skydda mina barn".

Vid möte den 17 september 2009 i familjehemmets hemkommun var handläggande socialsekreterare tydliga mot familjehemmet om att de måste upphöra med smutskastningen av barnens biologiska mamma och hennes man. Förvaltningens förtroende för familjehemmet var sviktande. Familjehemmet ska inte kontakta syskonens familjehem och för barnens skull är det viktigt att familjehemmet följer den planering som Marks kommun hade. Planeringen är att barnen ska återförenas med sin mamma senast sommaren 2010. Redan samma dag kom meddelande från barnens förskola om att familjehemmet ringt och krävt att få veta vad förskolan sagt till Marks kommun.

Förvaltningen har uppmärksammat att barnen gjort uttalande om sin biologiska mamma som tyder på att de är negativt påverkade av familjehemmet. Förvaltningen bedömde att barnens situation var allvarlig och de utsattes för negativ påverkan. Det bedömdes att det trots stöd till och arbete med familjehemmet inte fanns förutsättningar för ett samarbete. Vid genomgång av ärendet den 23 september 2009 enades förvaltningen om att föresla socialutskottet att barnen ska omplaceras.

I början av oktober 2009 försökte familjehemmet få barnens juridiska ombud avsatt. Vid samma tid riskerade familjehemmet att röja barnens sekre-

tesskyddade uppgifter genom att skriva brev till nämndledamöter och till kommunstyrelsens elektroniska brevlåda i Marks kommun. De anmälde även barnens ombud till advokatsamfundet för att hon inte tillvaratog barnens intresse.

Den 28 oktober 2009 fattades beslut om omplacering. Omplacering skedde samma dag enligt den uppgjorda planen.

Planering för omplacering

Förvaltningen gjorde bedömningen att, för att omplaceringen skulle bli så bra som möjligt för barnen skulle den ske i samband med ordinarie umgänge. Barnen skulle omplaceras till ett kvalificerat familjehem. Tidigare familjehem skulle få möjlighet att träffa förvaltningens personal i samband med omplaceringen och erbjudas handledning.

Nuvarande situation

Barnen har anpassat sig väl i det nya familjehemmet och träffar sin biologiska mamma kontinuerligt. Förvaltningens bedömning är ändå att barnen behöver utredas vidare. Familjeenheten ger stöd till barnen och deras biologiska mamma och hennes man. Två dagar efter omplaceringen gavs det tidigare familjehemmet möjlighet att träffa förvaltningens personal och ställa frågor. Endast familjehemspappan var närvarande på detta möte.

Utdrag ur dokumentationen

Övervägande av vård enligt LVU har gjorts av socialnämnden i Vara kommun innan ärendet överflyttades. Handläggare från Marks kommun och Vara kommun träffas i samband med överflyttningen av ärendet. Sista kontakten var vid möte i Vara kommun 2009-06-26. Handläggare från Marks kommun fick då dokumentation i ärendet.

Kontaktpersoner från Gryning vård AB medverkade vid umgänge under 2009, både då ärendet var aktuellt i Vara kommun och i Marks kommun. Flera möten och samtal finns dokumenterade. Av dokumentationen framgår att umgänge mellan barnen och modern skett kontinuerligt under 2009.

2009-08-20 hölls förhandling i länsrätten i Vänersborg angående vård enligt LVU. 2009-09-03 beslutade länsrätten att lämna överklagandet utan bifall. 2009-09-15 finns dokumenterat samtal med barnens juridiska ombud som framförde oro över barnens situation i familjehemmet. 2009-09-16 finns samtal med rektor och förskolepersonal dokumenterat.

Socialnämnden har haft möten med familjehemmet på socialkontoret. Vid dessa har handläggare framfört synpunkter på familjehemmets agerande och gett information om planeringen av ärendet. Bland annat vid möte 2009-09-

17, då även familjehemmet samtyckte till handledning vilket de tidigare inte önskat.

Konsultation med psykolog har gjorts av handläggare. Bland annat 2009-09-21 hade handläggare möte och konsultation med barnpsykolog.

I dokumentationen från möte inom socialtjänsten under september 2009 finns uppgifter om att barnen ska omplaceras och att det ska föreslås till socialutskottet. Planeringen är att barnen sedan ska flytta hem till den biologiska modern innan sommaren 2010. Ordförande i socialutskottet beslutade om ny placering enligt 11 § LVU, vilket genomfördes 2009-10-28.

Utlåtande från Gryning vård AB daterat 2009-11-16 inkom 2009-11-18. I utlåtandet framgår att de haft flera samtal med familjehemsmamman om hennes agerande och erbjudit stöd, vilket hon inte önskat. 2009-11-28 inkom anteckningar och utvecklingssamtal från förskolan.

Socialnämnden i Marks kommun har upprättat vårdplan, genomförandeplan och gjort övervägande om vårdnadsöverflyttning efter omplaceringen.

Inga besök i familjehemmet finns dokumenterade för att träffa barnen och samtala med familjehemmet i deras hemmiljö efter den 1 juni 2009.

Tillämpad lagstiftning

Av 1 kap. 2 § SoL framgår att när åtgärder rör barn ska det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. I 3 kap. 5 § SoL framgår att barnets inställning ska klargöras med hänsyn taget till barnets ålder och mognad.

Enligt 3 kap. 3 § SoL ska insatser inom socialtjänsten vara av god kvalitet.

Av 5 kap. 1 § SoL framgår att socialnämnden ska verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden och med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och ungdomar som visar tecken på ogynnsam utveckling. Socialnämnden ska även i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och ungdom som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver, och om hänsynen till den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet.

Enligt 11 kap. 1 § SoL ska socialnämnden utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

Av 11 kap. 3 § SoL framgår att när barn behöver vårdas i ett familjehem skall en plan upprättas för den vård som socialnämnden avser att anordna.

För barn och unga som vårdas i familjehem skall en plan upprättas över hur vården skall genomföras.

Av 11 kap. 5 § SoL framgår att handläggning av ärende som rör enskilda samt genomförande av beslut och stödinsatser, vård och behandling ska dokumenteras. Dokumentationen skall utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Insatser inom socialtjänsten ska i första hand ske på frivillig väg i enlighet med bestämmelserna i SoL. I LVU regleras socialnämndens möjligheter att vidta åtgärder till skydd och stöd för barn mot vårdnadshavarnas vilja. I 1 § LVU stadgas att vid beslut enligt LVU skall vad som är bäst för den unge vara avgörande. Enligt 1 § 2 st. och 2 § LVU skall vård beslutas om det på grund av bister i omsorgen, fysisk eller psykisk misshandel, otillbörligt utnyttjande eller något annat förhållande i hemmet finns en påtaglig risk att den unges hälsa och utveckling skadas. Enligt 11 § LVU bestämmer socialnämnden hur vården av den unge skall ordnas och var han eller hon skall vistas under vårdtiden. Av 13 § LVU framgår att socialnämnden noga ska följa vården. En prövning om vården ska upphöra ska ske inom var sjätte månad. I 14 § LVU regleras socialnämndens möjlighet att skydda vistelseadressen och begränsa umgänget med vårdnadshavarna.

Socialnämnden har ett särskilt ansvar för barn och ungdomar som har placerats utanför hemmet i ett familjehem. Av bestämmelsen i 6 kap. 1 § SoL framgår att barnet ska få god vård och att vården bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med anhöriga och andra närstående samt kontakt med hemmiljön. Av 6 kap. 7 § SoL följer bland annat att socialnämnden i fråga om barnen skall medverka till att de får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden och lämna vårdnadshavarna och de som vårdar sådana barn råd, stöd och annan hjälp som de behöver. Av 6 kap. 8 SoL framgår att när ett barn varit placerat i samma familjehem under tre år från det att placeringen verkställdes, ska socialnämnden särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken (även 13 § LVU).

I 2 kap. tryckfrihetsförordningen, TF, finns grundläggande bestämmelser om bl. a. utlämnande av allmän handling och kopior på sådana handlingar.

Socialstyrelsens bedömning

Socialstyrelsen gör bedömningen att barnen har varit och är i behov av omfattande stödinsatser från socialnämndens sida för att få sina behov tillgodosedda. Sedan december 2005 har det skett via placering med stöd av LVU i familjehem. Av socialnämnden i Marks kommuns yttrande framgår att kort tid efter att ärendet flyttats över från Vara kommun gjorde socialnämnden bedömningen att en ny familjehemsplacering var nödvändig. Anledningen var bland annat familjehemsföräldrarnas agerande och att de inte

ville medverka till socialnämndens planering. Någon kontakt med handläggare i Vara kommun finns inte dokumenterat efter 2009-06-26. I yttrandet uppger socialnämnden att det inkom uppgifter om oro för brister i omsorgen om barnen i familjehemmet från barnens offentliga biträde i samband med förhandling i länsrätten 2009-08-20. I dokumentationen saknas uppgifter om vad för synpunkter som framkommit. Först i samband med samtal med advokaten 2009-09-15 finns uppgifterna dokumenterade.

Socialstyrelsen anser att de uppgifter och den oro som fanns kring barnens placering i familjehem måste tas på allvar och vidare utredas. Något beslut om att inleda utredning enligt 11 kap. 1 § SoL fattades inte av socialnämnden och någon utredning genomfördes således inte heller. Socialstyrelsen anser att socialnämnden skulle fattat beslut om att inleda utredning enligt 11 kap. 1 § SoL och genomfört en sådan utredning skyndsamt. En utredning hade troligen även medfört att socialnämndens arbete skett mer strukturerat. Enligt Socialstyrelsen är det nödvändigt att beslut om en ny placering av barn som under lång tid vårdats i familjehem föregås av en grundlig utredning. Uppgifter av betydelse ska insamlas förutsättningslös för att socialnämnden ska kunna göra en så allsidig analys och bedömning som möjligt av barnens situation och behov innan beslut fattas. En utredning skulle klarlagt barnens situation, hälsa och utveckling, om barnen var i behov av andra stödinsatser, om det förelåg brister i familjehemsplaceringen, om det fanns behov av stödinsatser för familjehemmet eller om annan placering var nödvändig. Uppgifter kunde behöva kompletteras med samtal eller utlåtande från till exempel förskolan, tidigare socialtjänst, kontaktpersoner från Gryning vård AB, BVC. Familjehemmet borde även fått ta del av den kritik som riktas mot dem och komma till tals i en sådan utredning.

Socialstyrelsen anser att vid en omplacering av barn i familjehem måste socialnämnden göra en noggrann avvägning mellan de olika faktorer som ligger till grund för eller emot att en omplacering ska ske. Barnets bästa ska vara i fokus i enlighet med bestämmelserna i SoL och LVU. Särskilt viktigt är det i fall som detta då barnen varit placerade i samma familjehem under lång tid. I yttrande och dokumentation framkommer inte tillräckliga underlag till stöd för socialnämndens agerande vid omplaceringen. Om det inte rör sig om mycket allvarliga missförhållanden där barn får illa, som till exempel våld och övergrepp, och barnen akut måste omplaceras bör socialnämnden i första hand skyndsamt utreda och försöka komma tillrätta med problemen.

Om socialnämnden genomfört en allsidig och grundlig utredning hade de haft ett tydligt underlag för sitt beslut där också barnets bästa varit i fokus. I fall socialnämnden efter genomförd utredning bedömt att barnen ska omplaceras borde detta skett på ett planerat och strukturerat sätt. En omplacering eller hemflytt som sker abrupt utifrån bristfällig planering och uppfölj-

kommunikation mellan socialnämnden, barnet och vårdnadshavarna och som underlag för vård och behandling av barnet (11 kap. 3 § SoL, 13 § LVU, SOSFS 2006:12). Det är viktigt att vårdplanen följs upp och vid behov revideras under pågående placering. Socialnämnden ska noga följa vården av barn placerade i familjehem av barnet främst genom regelbundna personliga besök i det hem där den unge vistas, enskilda samtal med den unge, samtal med de som tagit emot den unge i sitt hem, och samtal med vårdnadshavarna. Uppföljningen ska omfatta den unges hälsa, utveckling, sociala beteende och skolgång, samt relationer till anhöriga och andra närstående (SoF 5 kap. 1b §). En uppföljning bör göras med utgångspunkt i de syften och mål som finns beskrivna i bland annat beslutsunderlaget och upprättade planer. En sådan strukturerad uppföljning saknas i ärendet.

En vårdplan fanns och övervägande av vården enligt LVU gjordes av socialnämnden i Vara kommun innan överflyttning av ärendet till socialnämnden i Marks kommun. Övervägande av vården enligt 13 § LVU, övervägande om vårdnadsöverflyttning, upprättande av vårdplan och genomförandeplan har beslutats om och upprättats av socialnämnden i Marks kommun efter omplacering av barnen.

Socialstyrelsen kan konstatera att socialnämnden anser att barnen ska flytta till sin moder senast sommaren 2010. Var barnen ska vara bosatta/placerade måste enligt Socialstyrelsen utgå från barnens behov. På vilket sätt moderns tidigare bristande föräldraförmåga förändrats som medfört att hon kan tillgodose barnens behov framgår inte av dokumentationen. Socialstyrelsen anser att barnens umgänge med föräldrar noggrant ska följas upp och utvärderas med barnets bästa i fokus. En bedömning av föräldrars egna resurser och förmåga att se och tillgodose barnens behov ska genomföras innan umgänge utökas och inför en eventuell hemflytt.

Socialnämnden i Marks kommun uppfyller inte lagstiftningen och dess intentioner i de delar som tillsynen avser. Socialstyrelsen riktar därför sammantaget allvarlig kritik för brister i handläggningen av ärendet.

Enligt 2 kap. 12 § TF ska en allmän handling som får lämnas ut, som inte omfattas av någon sekretessbestämmelse på begäran genast eller så snart det är möjligt tillhandahållas av den som önskar ta del av den.

I detta ärende har enhetschef Carina Forsberg varit beslutsfattare och inspektör Mikael Thörn varit föredragande.

Carina Forsberg
enhetschef

Mikael Thörn
Inspektör

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller

4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt

6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.